

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA LITURGICKÉ TEOLOGIE

Bc. Roman Nehera

LITURGIE KŘTU DĚTÍ

Diplomová práce

Vedoucí práce: prof. František Kunetka, Th.D.

Studijní obor: Teologické nauky

OLOMOUC 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....
V Olomouci dne 21. října 2018

Chtěl bych tímto poděkovat prof. Františku Kunetkovi, Th.D. za odborné vedení práce, povzbuzení, mnoho cenných rad a podnětů, které mi k této práci poskytl.

OBSAH

ÚVOD	6
1 DĚJINY KŘTU	8
1.1 VÝVOJ KŘTU OD RANNÉHO KŘESŤANSTVÍ	8
1.2 LITURGIE KŘTU PŘED II. VATIKÁNSKÝM KONCILEM.....	12
1.2.1 V PŘEDSÍNI KOSTELA	13
1.2.2 OBŘADY U KŘTITELNICE.....	15
1.2.3 PO KŘTU	16
2 SOUČASNÁ PODOBA LITURGIE KŘTU	18
2.1 PŘÍPRAVA PŘED KŘTEM	19
2.2 OBŘAD PŘIVÍTÁNÍ DÍTĚTE.....	21
2.3 BOHOSLUŽBA SLOVA.....	25
2.3.1 ČTENÍ Z PÍSMO A HOMÍLIE	25
2.3.2 PŘÍMLUVY.....	28
2.3.3 EXORCISMUS A MAZÁNÍ OLEJEM	29
2.4 SLAVNOST KŘTU	30
2.4.1 ŽEHNÁNÍ VODY	31
2.4.2 ZŘEKnutí SE ZLÉHO A VYZNÁNÍ VÍRY.....	32
2.4.3 KŘEST.....	34
2.5 VÝKLADOVÉ OBŘADY	35
2.5.1 POMAZÁNÍ KŘIŽMEM	36
2.5.2 OBLÉKNUTÍ BÍLÉHO ROUCHA.....	36
2.5.3 PŘEDÁNÍ HOŘÍCÍ SVÍCE.....	37
2.6 ZÁVĚREČNÉ OBŘADY	37
2.6.1 MODLITBA PÁNĚ.....	38
2.6.2 POŽEHNÁNÍ.....	39
2.7 KŘEST NĚKOLIKA DĚTÍ.....	40
2.8 KŘEST VELKÉHO POČTU DĚTÍ.....	41
2.9 PŘIJETÍ DÍTĚTE POKŘTĚNÉHO V NEBEZPEČÍ SMRTI DO SHROMÁŽDĚNÍ VĚŘÍCÍCH	42
2.10 KŘEST PŘI MŠI	43

3	TEOLOGIE INICIAČNÍCH SVÁTOSTÍ.....	44
3.1	ÚČINKY A VÝZNAM KŘTU	45
3.2	KŘEST TOUHY A KŘEST KRVE	47
3.3	FORMA A MATERIE KŘTU.....	49
3.4	SMRT NEPOKŘTĚNÝCH DĚTÍ.....	50
3.5	PŘEDOBRAZY KŘTU VE STARÉM ZÁKONĚ.....	52
4	SYMBOLY V KŘESTNÍCH OBŘADECH.....	55
4.1	VODA	55
4.2	SVATÉ OLEJE	56
4.3	PAŠKÁL A KŘESTNÍ SVÍCE	57
4.4	KŘESTNÍ ROUŠKA.....	58
4.5	JMÉNO.....	59
5	SLUŽBY PŘI KŘTU	61
5.1	RODIČE	61
5.2	KMOTR	62
5.3	VYSLUHOVATEL.....	63
5.4	MINISTRANT	64
5.5	FARNÍ OBEC	65
5.6	FOTOGRAF.....	65
	ZÁVĚR.....	67

ÚVOD

Přijetí svátosti křtu je nejdůležitější událostí v křesťanském životě. Člověk se přijetím této svátosti stává křesťanem, dítětem Božím a začleňuje se do církve a společenství Božího lidu. Stává se údem Kristova tajemného těla. Tím se mu otevírá přístup k dalším svátostem, kterých je spolu s křtem sedm.

V církvi máme dvě možnosti křtu, a to dětí (nemluvňat) a dospělých (katechumenů). V této diplomové práci se chci věnovat liturgii svátosti křtu dětí z pohledu teologie, dějin a současnosti.

Práci jsem rozdělil do 5 kapitol:

1. Dějiny křtu
2. Současná podoba liturgie křtu
3. Teologie iniciačních svátostí
4. Symboly v křestních obřadech
5. Služby při křtu

Snad každý byl někdy přítomen obřadu křtu. Buď křtu malých dětí, nebo dospělých jako rodič, kmotr, věřící ve farní obci nebo jako pozvaný příbuzný. Samotný obřad křtu je otázkou čtvrt hodiny a spolu se mší svatou asi hodinu. Ale dokáže si člověk na všechno vzpomenout, co předcházelo, proběhlo a co bude následovat po samotném přijetí této svátosti? Mnoho ne. Z mého pohledu ministranta, když přisluhuji, vidím ve tváři lidí spíše stres a obavu jak „to“ bude probíhat a jak dlouho „to“ bude trvat. A přece může takhle překrásná liturgie oslovit každého přítomného.

V této práci se chci zabírat dějinami liturgie svátosti křtu. Od ustanovení křtu samotným Ježíšem, počátkům církve až po liturgii před II. vatikánským koncilem. Prvky v liturgii se časem měnily, ale podstata zůstala stejná až do současnosti.

V další kapitole se chci podívat krok po kroku do současné liturgie, se kterou se setkáváme při slavení křtu. Vždy je dobré vědět a připravit se na průběh křtu. I když se sami nekřtíme, tak můžeme z ní čerpat mnoho pro náš duchovní život.

Samotný křest patří mezi iniciační svátosti. Proto ho nelze izolovat. Tak spolu se svátostmi bířmování a eucharistie se chci zaměřit na teologii těchto svátostí, kterými jsme uváděni do křesťanského života.

V Písmu najdeme mnoho odkazů a předobrazů ve Starém zákonu i přímo ustanovení křtu v Novém zákonu.

Také se chci zaměřit na symboly, které najdeme při obřadu křtu. Je jich dost a proto se chci věnovat i jim. I tyto symboly mají svoji historii a můžeme se s nimi setkat i jinde při liturgii, než jen u křtu.

Svůj význam mají i služby při křtu. Jimi se chci zabývat v poslední kapitole této práce. Služba rodičů, kmotrů nebo udělovatele mají svůj význam. Všichni mají nějaké povinnosti a práva.

1 DĚJINY KŘTU

V této kapitole se chci věnovat vzniku svátosti křtu a sledovat vývoj těchto obřadů od apoštolské doby do období před reformou II. vatikánského koncilu. Liturgie křtu má bohatou historii a během jejich vývoje můžeme sledovat, jak se přidávali texty, modlitby, úkony, symboly a znamení až do současné podoby obřadů jak je známe.

1.1 VÝVOJ KŘTU OD RANNÉHO KŘESŤANSTVÍ

Samotnou svátost křtu ustanovil Ježíš Kristus, který po svém zmrtvýchvstání svou obětí vykoupil svět od všech hříchů. Ježíš se před svým nanebevstoupením setkává na hoře s učedníky a dává jim příkaz:

„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“¹

Tímto přikazuje učedníkům, aby pokračovali v jeho spásonosném díle vykoupení. Zdůrazňuje, aby nezůstávali pouze v této krajině, ale rozesílá je do celého světa hlásat radostnou zvěst. Kdo chce být Ježíšovým učedníkem, musí být pokřtěn.

Nejstarší texty o způsobu provedení křtu máme z nejstarších spisů z doby po působení apoštolů. Je to spis přibližně z 1. století s názvem „*Učení Pána, hlásané národům dvanácti apoštolů*“. V řečtině se kniha nazývá – Didaché. Spis poskytuje vzácné informace o liturgii a zakládání církevních společenství. V sedmé kapitole se spis zmiňuje o křtu. Najdeme tam text o samotném udělování svátosti, formulí a úkonech, které křest předcházejí.

---

¹ Mt 28, 18-20

V první části sedmé kapitoly se znovu připomínají Ježíšova slova:

„Co se týče křtu, křtěte takto: Po výše uvedeném poučení křtěte ponořením do pramenité vody ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.“²

Zvláště se připomíná ponoření do přirozené pramenité vody. Symbolika proudící vody, která připomínala život, byla připomínkou pro křesťany, že přijetím křtu dostali nový život.³

Ve druhé části té samé kapitoly se již zmiňují praktické části křtu:

„Nemáš-li pramenitou, pokřtí jinou. Nemohl-li bys studenou, užij teplé. Nemáš-li ani studené, vlij třikrát vodu na hlavu ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Před křtem však necht' se postit i ten, kdo křtí, i ten, kdo má být pokřtěn; i ostatní se mohou postit. Přikaz, aby ten, kdo má být pokřtěn, se před křtem postil den nebo dva dny.“⁴

Voda je základní materií při křtu a nedá se ničím nahradit. Použije-li se jiná tekutina, křest bude neplatný. Již zde v tomto spisu se uvádí možnost křtít mimo řeku nebo potok kde voda pramení. Bylo zvykem křtít ponořením celé postavy do vody. V případě nemožnosti provedení tohoto úkonu lze křtít litím čisté vody. Trojí vlití značí tři Božské osoby – Otce, Syna a Ducha Svatého. Důležitou částí byl také půst, na který se velmi dbalo. Půst znamená nejen odepření si jídla, ale hlavně duchovní očistu a pokání. Před slavností křtu je třeba se ztišit, modlit se a naslouchat Bohu. Apoštolové prikazují zachovat půst nejen těm, kteří budou pokřtěni, ale i udělovatelům křtu. I ti kteří udělují křest, musí mít čisté srdce. Byli to apoštolové a jejich vyvolení pokračovatelé. Samozřejmě, že celodenní nebo dvoudenní půst platil pro křest dospělých.

Aby církev měla jistotu, že kandidáti jsou připraveni přijmout křest, zavedla období příprav – katechumenát. Svatý Justin svědčí, že čekatel musel prokázat

---

² Srov. NOVÁK Josef, ThDr., 2008. „Didaché - Učení Pána, hlásané národům dvanácti apoštolů“. In: revue.theofil.cz. Dostupné z: <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=338>, [cit. 24.8.2017]

³ Srov. POKORNÝ L., *Světlo svátostí a času*. Praha: Zvon, 1990, s. 18.

⁴ Srov. NOVÁK Josef, ThDr., 2008. „Didaché - Učení Pána, hlásané národům dvanácti apoštolů“. In: revue.theofil.cz. Dostupné z: <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=338>, [cit. 24.8.2017]

svoji připravenost nasloucháním evangelia, vyznáním víry, modlitbou a postem.⁵ Doba křtu se sjednotila na Západě v období mezi Velikonocemi a Letnicemi. Součástí křtu bylo také přijetí dalších iniciačních svátostí. A to biřmování a eucharistie. V pozdější době se tyto svátosti udělovaly odděleně. V dnešní podobě jsou tyto svátosti udělovány již samostatně.⁶

Okolo 5. stol. přibývalo křtu dětí a to byl důvod, proč se přestával katechumenát používat. Později zcela vymizel.⁷ Bylo to pochopitelné. Za děti se zaručovali již pokřtění rodiče a kmotři. A příprava malých dětí neměla velký význam. Jak děti dosáhli rozumového věku, tak jim Písmo předávali rodiče, kmotři a kněží.

Mezi 9. - 10. stoletím už není křest spojený pouze s Velikonocemi a letnicemi, ale začíná se křtít po celé liturgické období.⁸ Důvodem byla vysoká úmrtnost a péče o spásu dětí. Bylo pravidlo křtít děti co nejdříve. Existovala teorie, že nepokřtěné děti se nedostanou do Božího království.⁹

V roce 1545 svolává papež Pavel III. v italském Tridentu 19. ekumenický koncil známý jako Tridentý koncil. Tohle reformní zasedání se věnuje mimo jiné také svátosti křtu a to ve 14. kánonech. Tím vyvrací bludy a hereze, které jsou v této době rozšířené ve spojení se křtem. Tyhle hereze vznikají v důsledku protestantské reformace Martinem Lutherem. Ve 13. kánonu koncil jednoznačně říká, že křest malých dětí je platný a není třeba ho opakovat.

„Pokud někdo tvrdí, že malé děti po přijetí křtu nemají být počítány mezi věřící, neboť nejsou s to vzbudit úkon víry, a proto, když dosáhnou věku rozlišování, mají být znovu pokřtěny, anebo že je lepší jejich křest vynechat, než je bez jejich vlastního úkonu víry pokřtít v samotné víře Církve, anathema sit.“¹⁰

⁵ Srov. POKORNÝ L., *Světlo svátostí a času*. Praha: Zvon, 1990, s. 17.

⁶ Srov. FILIPEK A., *Liturgika*. Trnava: vydavatelství Dobrá kniha, 1997, s. 238.

⁷ Srov. POKORNÝ L., *Světlo svátostí a času*. Praha: Zvon, 1990, s. 18.

⁸ Srov. GIGLIONI P., *Svátosti Krista a církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996, s. 36.

⁹ Srov. ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 160.

¹⁰ *Dokumenty tridentského koncilu: latinský text a překlad do češtiny*. Vydání první. Přeložil Ignác Antonín HRDINA. Praha: Krystal OP, 2015, s. 63.

Byli i ti, kteří prohlašovali, že křtít se mají pouze dospělí lidé. Pouze ti se mohou totiž rozhodnout vlastním rozumem, jestli chtějí patřit mezi křesťany nebo ne.

Další reforma po 400 letech po Tridentuském koncilu nastala při pontifikátu papeže Jana XXIII. Ten ohlásil v roce 1959 II. vatikánský koncil, aby reagoval na potřeby nové doby. V konstituci o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium, která byla vydána v roce 1963, se biskupové dotýkají i liturgie křtu. Třetí kapitola, je věnována svátostem a svátostinám. V článku 64, koncil znovu obnovuje katechumenát dospělých, který byl zrušen.

„Ať je obnoven katechumenát dospělých, rozčleněný na několik stupňů, a zaveden podle úsudku místního ordináře. Tím se má doba katechumenátu, určená k přiměřené výuce, posvětit posvátnými obřady, které by se konaly postupně v určitém časovém odstupu.“¹¹

Co se týče křtu malých dětí, tomu se věnují články 67. - 69. Během koncilu biskupové vnášejí námítky pro změnu stávajícího křestního obřadu. Například biskupové z Třetího světa se zasazovali o zkrácení křestního obřadu. Stávalo se jim, že křtily 60 – 100 dětí současně.¹²

„Pro případ velkého počtu křtěnců ať v křestním obřadu nechybí možnosti přizpůsobení, použitelné podle uvážení ordináře. Kromě toho ať je vypracován zkrácený řád křestního obřadu, kterého mohou užívat především katechisté v misijních územích, ale i každý věřící křtící v nebezpečí smrti, když není přítomen kněz nebo jáhen.“¹³

Biskupové žádali o vypuštění některých prvků z aktuálního obřadu. Dnes jsou pro nás tyto prvky neznámé. Byl to například obřad *efata*, kdy si kněz naslinil prst a dotkl se uší dítěte.

---

¹¹ II. VAT. KONCIL, *Konstituce Sacrosanctum Concilium*, čl. 64.

¹² Srov. POLC J. V., *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981, s. 255.

¹³ II. VAT. KONCIL, *Konstituce Sacrosanctum Concilium*, čl. 68.

Dalším prvkem byl malý exorcismus - dýchání na dítě, které naznačovalo vypuzení ďábla. Biskupové argumentovali, že v případě nemoci udělovatele by se mohlo nakazit dítě.¹⁴

S dalšími prvky obřadů, které se již nepoužívají, se podrobněji setkáme v následující kapitole.

1.2 LITURGIE KŘTU PŘED II. VATIKÁNSKÝM KONCILEM

Křestní obřad, který se praktikoval před reformou II. vatikánského koncilu, obsahoval více symbolických úkonů, než známe ze současnosti. Měli svůj význam a čerpali z Písma. Biskupové při II. vatikánském koncilu se shodli, že pro dnešní dobu jsou nepochopitelné i obtížně prakticky proveditelné.¹⁵

Křest měl 3 části:

- 1) V předsíni kostela
- 2) Obřady u křtitelnice
- 3) Po křtu

Křest byl udělován vždy v kostele. Mohla se udělit i výjimka, kdy mohlo být nemluvně pokřtěno i doma. Většinou to bylo kvůli zdraví dítěte. Před kostelem se setkali rodiče, bylo-li to možné a kmotr. Bylo pravidlem, že dítě držel kmotr. Ten totiž po celý obřad odpovídal knězi na otázky v zástupu za dítě. Proto se dbalo na výběr kmotra nebo kmotrů, kteří museli být dobrými katolíky.

Do kostela ještě nemohli vstoupit. Zůstávali před chrámovým vchodem. Symbolika tohoto gesta je v tom, že ještě nepokřtěné dítě není členem církve a údem tajemného Kristova těla.¹⁶

---

¹⁴ Srov. POLC J. V., *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981, s. 255.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Srov. PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930, s. 95.

1.2.1 V PŘEDSÍNI KOSTELA

Kněz se s rodiči a kmotrem setkává u vchodu a má na sobě fialovou štolu. Pozdraví přítomné a krátce k nim promluví o významu křtu a znovu zopakuje povinnosti, které z toho vyplývají pro rodiče a kmotra. Kněz se pak ptá kmotra:

„Proto se Vás nyní táži: Jak tomuto dítěti chcete říkati?“¹⁷

Kmotr řekne jméno a připojí jméno svatého, který má být dítěti patronem a vzorem. Když už dítě má křestní jméno některého světce, tak se druhé nemusí dávat.

Dále se kněz zeptá dítěte a při tom ho už oslovuje jménem:

„N. Co žádáš od církve Boží?“¹⁸

Kmotr zastupující dítě odpovídá: „*Víru*“. Na to se kněz dále ptá:

„Víra co tobě dá?“¹⁹

Kmotr odpoví: „*Život věčný*“. Na tuto odpověď kněz připomíná křtěnci, chce-li dosáhnout věčného života, tak musí zachovávat Boží přikázání a milovat Boha celým srdcem i bližního svého.²⁰

Dále kněz 3x foukne do tváře dítěte a při tom se modlí:

„Vyjdi z něho, duchu nečistý, a ustup Utěšiteli Duchu svatému.“²¹

Tato symbolika může být malým exorcismem a má zabránit působením zla a zlé moci.

Pak kněz udělí palcem pravé ruky znamení kříže na čelo a na prsou dítěte. Symbolika tohoto gesta znamená, že křtěnec má povinnost víru vyznávat a nosit ji v srdci. Následně vztahuje ruce na hlavu dítěte a modlí se:

---

¹⁷ *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 10.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Srov. PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930, s. 96.

²¹ PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930, s. 96

„Všemohoucí, věčný Bože, Otče Pána našeho Ježíše Krista, ráčíš shlédnouti na tohoto služebníka svého N., jehož jsi povolal k počátkům víry; zapud' od něho všechnu slepotu srdce; roztrhej všechna osidla satanova, jimiž byl spoután; otevři mu, Hospodine, bránu své dobroty, aby, obdařen znamením tvé moudrosti, byl beze všech odporných žádostí a v libé vůni tvých přikázání rád tobě sloužil v tvé církvi a denně víc a více prospíval. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.“²²

Při této modlitbě se zasvěcuje dítě do Boží ochrany a zbavuje se všeho, co mu brání jít k Bohu.

Následuje další část obřadu, kterou II. vatikánský koncil vypustil a dnes ji už nenajdeme. Kněz vkládá zrnka posvěcené soli nemluvněti do úst a při tom se modlí:

„Přijmi sůl moudrosti; budiž ti k užitku pro život věčný.“²³

Sůl je symbolem moudrosti, která má ochránit křtěnce od mravní zkaženosti. Stejně jako se sůl používala ke konzervaci pokrmů, aby se nezkažili. Symbolika soli se také objevuje při žehnání velikonočních pokrmů, kdy se s potravinami přináší i sůl. Dále se sůl používá v liturgii při žehnání vody. Sůl se přimísí k vodě. Takto voda vydrží déle, aniž by se zkažila.²⁴

Následuje modlitba nad dítětem, při které se kněz modlí, aby od dítěte odstoupil zlý duch. Pak kněz vloží konec štoly na dítě.

To je znamení duchovní ochrany a uvede je dovnitř kostela slovy:

„Vejdi do chrámu Božího, abys měl podíl s Kristem v životě věčném. Amen.“²⁵

Spolu s kmotrem, který stále nese dítě, přicházejí ke křtitelnici a spolu se po cestě modlí Krédo a modlitbu Páně.

²² *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 12.

²³ *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 13.

²⁴ BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 465.

²⁵ *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 15.

1.2.2 OBŘADY U KŘTITELNICE

Zde obřady pokračují znovu zažehnáním zlého ducha. Poté následuje obřad efata. Kněz si nasliní prst a dotýká se uší i chřípí dítěte a pronáší slova:

„Efeta, tj., otevři se. K vůni líbezná.“²⁶

Tento úkon je inspirován z Markova evangelia.

„Tu k němu přivedou člověka hluchého a špatně mluvícího a prosí ho, aby na něj vložil ruku. Vzal ho stranou od zástupu, vložil prsty do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka, vzhlédl k nebi, povzdechl a řekl: "Effatha", což znamená 'otevři se!' I otevřel se mu sluch, uvolnilo se pouto jeho jazyka a mluvil správně.“²⁷

O tom, jak Ježíš uzdravuje nemocné slinou, se dozvídáme ještě v 8. kapitole Markova evangelia. Jsou to verše o uzdravení hluchoněmého a uzdravení slepého v Betsaidě. Z teologického pohledu Ježíš vrací sluch hluchoněmému, aby mohl slyšet radostnou zvěst. A vrací zrak slepému, aby mohl vidět Boží skutky. Tak i křtěnc má tímto obřadem naslouchat Božímu slovu a řídit se jím, aby byl jeho život pro Boha „*vůni líbeznou*“.²⁸

Následuje křestní slib, který za dítě odřikává kmotr. Kněz se třikrát ptá:

„Odřikáš se satana?; I všech skutků jeho?; I veškeré nádhery jeho?“²⁹

Kmotr třikrát odpovídá: „*Odřikám.*“ V tomto trojím vyznání se křtěnc zřiká ďábla a jeho pýchy, která je veškerým hříchem. Kněz dále maže dítě olejem křtěnců. A to na zádech a mezi lopatkami. Pak kněz pouze pronáší modlitbu.

V této chvíli, těsně před samotným křtem, kněz zamění fialovou štolu za bílou.³⁰

---

²⁶ *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 16.

²⁷ Mk 7, 32-35.

²⁸ Srov. PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930, s. 96.

²⁹ *Agenda provinciae ecclesiae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 16.

³⁰ BENEŠ J., *Malá liturgika*. Praha: Česká katolická charita, 1952, s.15.

Následuje trojí vyznání víry, které je stejné i po reformě obřadů. Kněz se ptá a oslovuje dítě jménem:

„N. Věříš v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země?; Věříš v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného?; Věříš v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchův odpuštění, těla z vzkříšení a život věčný?“³¹

Na to kmotr v zastoupení třikrát odpovídá: „*Věřím*“. Těsně před křtem se kněz ještě ptá: „*Chceš být pokřtěn?*“. Kmotr odpovídá: „*Chci.*“

Když je vše řečeno, bere kněz konvičku s požehnanou vodou a třikrát lije na hlavu dítěte v podobě kříže se slovy:

„JÁ TĚ KŘTÍM VE JMÉNU OTCE, I SYNA I DUCHA SVATÉHO.“³²

Jsou to stejná slova, která nám dal Ježíš při svém nanebevstoupení. Najdeme je na konci Matoušova evangelia.

Kněz maže dítě na temeni hlavy olejem křížmo ve znamení kříže a pronáší modlitbu. Pokřtěný se stává Božím dítětem a přijal nezrušitelné znamení křesťana.

1.2.3 PO KŘTU

V této části obřadů pokřtěný dostává bílé roucho, které je symbolem čistoty a nevinosti.

Kněz přitom říká:

„Přijmi roucho bílé a přines je bez poskvrny před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abys měl život věčný. Amen.“³³

---

³¹ *Agenda provinciae ecclesiasticae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 17.

³² PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930, s. 97.

³³ *Agenda provinciae ecclesiasticae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 18.

Pak kmotr přijímá hořící svíci od kněze, kterou zapálil od hořícího paškálu se slovy:

„Přijmi hořící svíci a zachovej bez úhony křest svůj. Zachovej Boží přikázání, abys, až Pán přijde k nebeské svatbě, mu mohl jíti v ústrety se všemi svatými dvoru nebeského a byl živ na věky věkův. Amen.“³⁴

Znamení svíce je známým podobenstvím z Matoušova evangelia o deseti družičkách a lampách. Pouze pět jich bylo připravených na Pánův příchod. Bďte tedy, neboť neznáte den ani hodinu.³⁵ Tak jak družičky, tak i pokřtěný má být připravený na příchod Pána.

Kněz všechny na závěr obřadu propouští se slovy:

„Odejdiž v pokoji a Pán budiž s tebou. Amen.“³⁶

Touto částí končí celý obřad křtu. Dítě, které bylo přineseno do kostela, je odnášeno už jako nový křesťan a nový člen církevní obce.

---

³⁴ *Agenda provinciae ecclesiasticae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 18.

³⁵ Srov. Mt 25, 1-13

³⁶ *Agenda provinciae ecclesiasticae Moraviae*. Olomouc, 1932, s. 19.

2 SOUČASNÁ PODOBA LITURGIE KŘTU

V předchozí kapitole jsme si mohli udělat obraz předreformní liturgie křtu malých dětí. Po koncilu se obřady znatelně upravily, tak jak to požadovali biskupové a jak to žádala doba. Samotné udělování křtu zůstává neměnné, ale mění se struktura obřadu. Jak jsem již zmiňoval, vypouští se některé prvky z křestní liturgie. V konstituci o liturgii, čl. 67 se dočítáme:

„Obřad křtu dětí ať je přepracován a přizpůsoben skutečné situaci dětí. Také ať zřetelněji vystoupí přímo v obřadu úloha rodičů i kmotrů a jejich povinnosti.“³⁷

Pro rodiče a kmotry z toho vyplývají závažné povinnosti a závazky k dítěti a k církvi. Před reformou křestních obřadů bylo běžné, že matka dítěte nebyla přítomna křtu. Důvod byl prostý. Dítě se křtilo co nejdříve po narození. Matka na tom ještě nebyla zdravotně dobře, a proto většinou nemohla být u křtu přítomna. Pocházelo-li dítě z chudší rodiny, tak občas nemohl být u křtu ani otec. Ten měl povinnost práce u vrchnosti. Proto kmotr, kterého si vybrali, přinášel dítě ke křtu a bral na sebe všechny povinnosti za rodiče.³⁸

Současný křestní obřad beze mše má toto schéma:

1. Obřad přivítání dítěte
2. Bohoslužba slova
3. Slavnost křtu
4. Výkladové obřady
5. Závěrečné obřady

V této kapitole chci probrat krok po kroku celý křestní obřad v této podobě.

---

³⁷ II. VAT. KONCIL, *Konstituce Sacrosanctum Concilium*, čl. 67.

³⁸ Srov. POKORNÝ L., *Obnovená liturgie*. Praha: Česká katolická charita, 1976, s. 142.

2.1 PŘÍPRAVA PŘED KŘTEM

Tahle část je velmi důležitá a mnoho rodičů ji podceňuje. U aktivních věřících, kteří byli církevně sezdáni, stačí minimálně jedno setkání s udělovatelem křtu. Ten kdo může oficiálně udělovat křest a má k tomu svěcení je jáhen, kněz a biskup.³⁹ Ti jsou také pověřeni připravovat rodiče na svátost křtu.

Naopak u rodičů církevně nesezdaných a z toho zřejmě nepraktikujících křesťanů je potřeba setkání více. Doporučuje se minimálně 4x v průběhu dvou měsíců. Kdyby se příprava konala brzy po sobě, tak by to pro rodiče bylo mnoho informací najednou. Proto je lepší dát mezi přípravami více času pro přijetí a působení Božího slova. Zde se také ukáže, jestli mají rodiče o křest dítěte opravdu vážný zájem. Také se může stát, že jsou z toho otráveni, že kvůli „krátkému“ křtu musí tolikrát chodit na přípravu a vzdají to. Je to bohužel volba rodičů a my se pak za ně i jejich dítě máme modlit.

V případě, že rodiče vytrvají a mají snahu to vše zvládnout, je příprava rozdělena do čtyř tematických částí:

- 1) Člověk hledá Boha.
- 2) Bůh hledá člověka.
- 3) Desatero.
- 4) Svátost křtu podrobnějším způsobem + obřad.

V případě rodičů, kteří jsou aktivní věřící, stačí příprava čtvrté části. Totiž během snoubenecké přípravy na svátost manželství, snoubenci probírali první až třetí část také. V případě jejich zájmu může s nimi kněz vše zopakovat.

Je velmi vhodné, ale ne povinné, když budoucí kmotr projeví zájem chodit s rodiči na přípravu. Je to přece člověk, který má být dítěti i rodičům oporou ve víře.

---

³⁹ *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, Kán. 861, §1.

V první části – Člověk hledá Boha, se rodičům vykládají základní dogmata církve. Samozřejmě je potřeba výklad přizpůsobit jejich vnímání. Kdo je Bůh? Kde lze najít Boha? Jaký je Bůh a proč ho následujeme, nasloucháme a žijeme jeho Slovo. Vztah Boha k člověku jako ke svému stvoření. Boží přátelství a láska k člověku. Co je to víra? Definici víry najdeme přímo v listu Židům od apoštola Pavla v Novém zákoně:

„Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.“⁴⁰

Jak se víra žije? V dnešním sekulárním světě je potřeba vysvětlit rozdíl mezi vírou a pověřivostí. Věřící by měli toto důsledně rozlišovat, aby jim to pak nebylo ke škodě.

Druhá část – Bůh hledá člověka, je věnována dějinám spásy. Ve Starém zákoně čteme, jak se Bůh ukazuje svému vyvolenému národu jako ten, který má o ně starost. Má zájem o své stvoření. Hospodin se zjevuje praotcům Abrahámovi, Izákovi, Jákobovi a Mojžíšovi. Vede svůj národ a chrání ho před okolním nevěřícím světem. Dává jim také zákony, na které velmi dbá a jejich porušení trestá. V určitý čas Bůh Otec posílá na zemi svého jediného syna Ježíše Krista. Ten hlásá radostnou zvěst lidem a na zemi zakládá církev. Tu dále vedou apoštolové, které si Ježíš pro to vyvolil. Ježíš také ustanovuje svátosti. Jedna z nich je právě křest.⁴¹

Třetí částí přípravy je Desatero. Ve Starém zákoně Mojžíš dostává od Hospodina na hoře Sinaj směrnice pro Izraelský národ – Desatero.⁴² Toto ustanovení najdeme v druhé i páté knize Mojžíšově. Je to souhrn zákonů pro život s naším Stvořitelem. Když Ježíš Kristus působil na zemi, také z Desatera citoval a dával příklady. Není to nic, co bylo vyřčeno dávno a už neplatí, ale Desatero je stále aktuální. Klíčové je ale Ježíšovo přikázání lásky.

---

⁴⁰ Žid 11,1

⁴¹ Srov. Mt 28, 18-20

⁴² Srov. Ex 20, 1-17

Čtvrtou a poslední částí příprav je podrobnější výklad svátosti křtu a jeho obřadu. Zde se rodičům vyloží co je vlastně křest. Co znamená přijetí této svátosti pro jejich dítě. Jaké z toho vyplývají závazky pro rodiče a kmotra. Kdo vlastně může křtít a kdo může být pokřtěn. Rodiče se při obřadu zavazují vychovávat dítě v křesťanské víře. Co to vlastně bude pro ně znamenat? Zdůrazňuje se důležitost modlitby za dítě. V závěru tohoto posledního setkání se projde obřad krok po kroku. Ti, kteří křtí první dítě, mají většinou obavu, co se bude dít, aby něco neudělali špatně, kde si mají sednout, kdy mají stát apod. Ten kdo bude křtít, by měl rodiče uklidnit a během obřadu klidně říci, co bude následovat. Rodiče budou klidnější a více se soustředí na samotný obřad.

Proto je na zvážení toho, kdo bude křtít, aby v případě „nepřipravenosti“ rodičů křest raději odložil. V kodexu kanonického práva se přímo zmiňuje, že pokud chybí opodstatněná naděje, že bude dítě vychováváno v katolickém náboženství, tak se má křest odložit a důvod oznámit rodičům.⁴³

Neznamená to, že křest nemůže v budoucnosti proběhnout. Pouze se odkládá do doby, kdy se najde nějaký člověk z rodiny a zaručí se, že se bude starat o náboženskou výchovu dítěte. S tím musí také souhlasit rodiče dítěte. Tím se zabrání, aby se stal ze křtu prázdný rituál bez zájmu o další duchovní život dítěte.⁴⁴

2.2 OBŘAD PŘIVÍTÁNÍ DÍTĚTE

Začátek obřadu křtu jednoho dítěte beze mše je podobný jako u obřadu před koncilní reformou. Rodiče s dítětem a kmotrem nebo kmotry přicházejí do kostela a zůstávají v zadní části kostela. V případě pěkného počasí mohou být i venku před kostelem. To už záleží na domluvě s vykonavatelem křtu a místní tradice. Můžeme v tom vidět symboliku očekávání. Rodina s dítětem čekají u

---

⁴³ Srov. *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, Kán. 868, §1, 2°.

⁴⁴ Srov. ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 156.

vchodu kostela. Kněz přichází kostelem k nim, aby je přivítal, povzbudil a posléze doprovodil průvodem k oltáři.

Už zde vidíme změnu oproti starému obřadu. Kněz si obléká hned na začátku štolu bílé barvy, kterou má po celý obřad na sobě. Význam liturgických barev se vyvinul až ve 12. století, kdy byl potřeba výklad symboliky a barvou se vystihovaly svátky nebo slavnosti v celém liturgickém roce.⁴⁵ Bílá barva je barvou světla, čistoty a nevinnosti. V liturgii se této barvy používá při křtu, oddávání snoubenců, biřmování, při mši, svěcení a pomazání nemocných. V liturgickém roce o svátcích Ježíše Krista, ve Vánoční a Velikonoční době, Nanebevstoupení Páně, Těla a krve Páně, Nejsvětějšího srdce Ježíšova, Proměnění Páně a Ježíše Krista Krále. Dále o svátcích Panny Marie a andělů. A také při památce nebo svátku svatých, kteří nezemřeli mučednickou smrtí.

Kněz po příchodu k rodičům a kmotru všechny přítomné pozdraví. Vhodnými slovy znovu připomene radost z události, které budou za chvíli všichni svědky. Pak se kněz ptá rodičů:

„Jaké jméno jste se rozhodli svému dítěti dát?“⁴⁶

Rodiče spolu vysloví nahlas jméno dítěte. Obvykle, když už má dítě jméno některého svatého, tak už není třeba dávat další jméno. Ale je možné také dát dítěti více jmen. Například *Jan Václav* nebo *Anna Marie*. Záleží na tom, jaký mají rodiče vztah k těmto svatým patronům. Na tomto je potřeba se domluvit s knězem.

Dále se kněz opět ptá rodičů:

„Co pro svého N... od Boží církve žádáte?“⁴⁷

Rodiče mohou odpovědět křest - víru - věčný život – milost Kristovu apod.⁴⁸ Tahle otázka není pouhou formalitou, ale má hluboký význam. Církev uznává a

---

⁴⁵ POKORNÝ L., *Obnovená liturgie*. Praha: Česká katolická charita, 1976, s. 255.

⁴⁶ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 35.

⁴⁷ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 35.

⁴⁸ *Srov. Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 36.

ctí právo rodičů na jejich dítě, které patří pouze jim a rozhodují o jeho výchově. Proto není možné pokřtít dítě, když budou rodiče proti tomu. I kdyby přinesl dítě kdokoliv z rodiny – babička, strýc nebo teta, kněz nemůže tomuto dítěti udělit svátost křtu. K tomu je potřeba souhlas alespoň jednoho rodiče. V tomto případě se křest odloží do doby, až bude dítě dospělé a bude se moci sám rozhodnout.⁴⁹

Přímo tak čteme v kodexu církevního práva:

„Aby dítě bylo dovoleně pokřtěno, je třeba: souhlas rodičů nebo alespoň jednoho z nich nebo těch, kdo jsou zákonně na jejich místě.“⁵⁰

Dále kněz osloví rodiče a znovu se ptá:

„Chcete, aby bylo vaše dítě pokřtěno. Tím na sebe berete povinnost, že ho vychováte ve víře v Pána Ježíše, že ho budete učit milovat Boha a bližního, jak vám to Pán Ježíš přikázal. Jste si této povinnosti vědomi?“⁵¹

Rodiče odpovídají společně – Ano. Při přípravě na křest byli rodiče poučeni, co se od nich očekává. Samotným křtem to vše nekončí, ale začíná. Rodiče dostávají nové povinnosti a zodpovědnost za křesťanskou výchovu dítěte. To teď veřejně a dobrovolně slibují před církví.

Dále se kněz ptá kmotra nebo kmotrů:

„A vy chcete být N... kmotrem. Jste připraveni rodičům pomáhat?“⁵²

Kmotr odpovídá – Ano. Také kmotrovi nastávají nové povinnosti vůči dítěti a rodičům. Proto, jak jsem již uváděl, je-li to možné, ať se kmotr také zúčastní přípravy na křest s rodiči.

Kněz pak osloví dítě těmito slovy:

„N..., církev tě s radostí přijímá do svého společenství. V jejím jménu tě označuji křížem, znamením našeho Spasitele, Ježíše Krista.“⁵³

⁴⁹ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 30.

⁵⁰ *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, kán. 868, §1, 1°.

⁵¹ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 36.

⁵² *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 36.

Dítě se brzy stane novým členem církve a Kristovým údem. Proto kněz jménem církve dítě vítá. Označuje ho křížem na čele a vyzve rodiče, aby učinili totéž. Vždyť rodiče budou dítěti žehnat celý život. Při modlitbě, při ukládání ke spánku, nebo když půjde k prvnímu svatému přijímání. Až vyrostete, tak při opuštění domova nebo při svatbě. Požehnání od rodičů má veliký význam, jak to čteme ve Starém zákonu. Spolu s rodiči také uděluje kříž i kmotr. K tomu je kněz vyzve formulí:

„Také vy, rodiče a kmotře (nebo: Také vy, rodiče, a vy, který chcete plnit povinnosti kmotra), označte N... znamením Kristova kříže.“⁵⁴

Byl jsem svědkem, ale to už je podle tradice ve farnosti, že když se křtí chlapec, tak kněz vyzve všechny muže, kteří přišli s rodiči, aby udělali kříž také. Při křtu děvčete zase všechny ženy.

V této chvíli kněz vybidne všechny přítomné, aby společně průvodem vstoupili do kostela. Je-li přítomen ministrant, tak jde jako první. Za ním jde kněz. Pak rodiče s dítětem, kmotr a všichni přítomní. Když je přítomen varhaník, tak může doprovodit průvod hrou na varhany. Výběr písní je s Velikonočním motivem.⁵⁵ Hlasitost varhan přizpůsobí obřadu, aby se dítě nevydělilo příliš hlasitým zvukem. V případě scholy doprovází průvod hrou na kytaru a písní. Písně lze čerpat ze zpěvníků hosana nebo koinonia, kde jsou přímo označeny – ke křtu. Jsou jich tam desítky. Na konci průvodu se kněz odebere k sedadlu a rodiče se posadí hned do první řady lavice. Je možné z důvodu bližšího kontaktu připravit židle pro rodiče i kmotra před lavicemi. To už záleží na zvycích ve farnostech. Mělo by se připravit místo i pro kočárek. Většinou se všichni usadí na straně, kde je sedadlo kněze. Při obřadu mají kněz i rodiče s kmotrem blíže k sobě.

Tím končí úvodní obřady, které se odehrávají u vchodu kostela nebo pod kůrem.

---

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 36.

⁵⁵ MAREK Pavel, „Zpěv a hudba při svátostech.“. In: varhany.org. Dostupné z: http://www.varhany.org/liturgie/l_lithudba04.html, [cit. 20.12.2017]

2.3 BOHOSLUŽBA SLOVA

Pokračuje se další částí křestního obřadu. I zde můžeme vidět rozdíl obřadů v minulých a současných. Při křtu dětí mimo mši se před koncilem neužívalo čtení z Písma. Otcové při II. vatikánském koncilu vybízejí, aby se více začlenilo čtení z textů Písma.⁵⁶

2.3.1 ČTENÍ Z PÍSM A HOMÍLIE

V současnosti jsou v křestních obřadech připraveny čtení ze Starého zákona, Nového zákona a evangelií. Všechna čtení jsou vybrána k tématu křtu. Je proto dobré se s rodiči při přípravě domluvit, jaké čtení by chtěli při křtu slyšet. Mají-li rodiče už vybrané čtení, které není v obřadech, je třeba to zkontrolovat s knězem. On bude mít nakonec při obřadu homilii na čtené slovo.

Přečíst se mohou obě čtení nebo jen jedno. Nebo kněz přečte pouze evangelium. Jestli jsou při obřadu ministranti nebo lektor, svěří se čtení jim. Jsou-li rodiče a kmotr praktikujícími křesťany, mohou si vybrané čtení při obřadu přečíst i sami. Je dobré, když se zapojují do liturgie i oni. Tím jako by říkali, ano, myslíme to opravdově. Osobně jsem zažil při křtu ve mši, že matka dítěte, která zpívá v kostele při mši ve sboru, zazpívala žalm. Otec dítěte a kmotr se podělili o čtení. Byl to mimořádný zážitek a myslím, že to mohlo oslovit více lidí v kostele.

Křestní obřady nám nabízí k dispozici tři čtení ze Starého zákona⁵⁷:

Exodus 17, 3-7

Ezechiel 36, 24-28

Ezechiel 47, 1-9.12

V Novém zákoně to je čtení ze šesti listů⁵⁸:

---

⁵⁶ Srov. II. VAT. KONCIL, Konstituce *Sacrosanctum Concilium*, čl. 35.

⁵⁷ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 66-67.

Římanům 6, 3-5

Římanům 8, 28-32

1 Korintským 12, 12-13

Galatským 3, 26-28

Efezským 4, 1-6

1 list Petrův 2, 4-5. 9-10

Dále mezi čteními ze Starého a Nového zákona je možné vložit text žalmů.

V křestních obřadech je na výběr ze třech možností⁵⁹:

Žalm 23(22), 1-3a.3b-4.5.6

Odpověď: Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám.

Žalm 34(33), 2-3.6-7.8-9.(14-15.16-17)

Odpověď: Okuste a vizte, jak je Hospodin dobrý.

Žalm: 27(26), 1.4.8b-9abc.13-14

Odpověď: Hospodin je mé světlo a má spása.

Pro kněze nebo jáhna je výběr z dvanácti evangelií⁶⁰:

Matouš 22, 35-40

Matouš 28, 18-20

Marek 1, 9-11

Marek 10, 13-16

Marek 12, 28b-34 nebo kratší verze Marek 12, 28b-31

Jan 3, 1-6

Jan 4, 5-14

Jan 6, 44-47

Jan 7, 37b-39a

Jan 9, 1-7

---

⁵⁸ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 68-69.

⁵⁹ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 70-71.

⁶⁰ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 72-76.

Jan 15, 1-11

Jan 19, 31-35

Když kněz uzná za vhodné, může před čtení evangelia připojit zpěv aleluja s veršem. Křestní obřady proto nabízí těchto šest možností⁶¹:

Jan 3, 16

Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.

Jan 8, 12

Já jsem světlo světa, praví Pán, kdo mě následuje, bude mít světlo života.

Jan 14, 8

Já jsem cesta, pravda a život, praví Pán, nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne.

Efezanům 4, 5-6

Jeden Pán, jedna víra, jeden křest; jeden Bůh a Otec.

2 list Timoteovi 1, 10b

Náš Spasitel, Ježíš Kristus, zbavil smrt její moci a způsobil, že hlásáním evangelia vidíme, jak dospět k životu.

1 list Petrův 2, 9

Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, svatý lid; rozhlašujte, jak veliké věci vykonal ten, který vás povolal ze tmy k svému podivuhodnému světlu.

Po skončení všech čtení má celebrant krátkou homilii na právě slyšený text. Je vhodné znovu připomenou povinnosti rodičům a kmotrům, co od nich církev očekává a k čemu se zavazují.

---

⁶¹ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 72.

Když kněz skončí homilii, tak se jde posadit na sedadlo. Po chvíli ticha pokračuje obřad přímluvami.

2.3.2 PŘÍMLUVY

Stejně jako při mši svaté, tak i při obřadu křtu jsou přímluvy zařazené na závěr bohoslužby slova. Přímluvám se také říká „oratio universalis“ (všeobecná modlitba) nebo také „oratio fidelium“ (modlitba věřících).⁶²

Přímluvy v křestních obřadech jsou koncipovány tak, aby se výzvy přímo vztahovali k dítěti, které má za chvíli přijmout křest. Kněz vyzve všechny přítomné v kostele krátkým úvodem, aby se modlili za toto dítě:

„Modleme se k našemu Pánu Ježíši Kristu za toto dítě, za sebe navzájem a za všechny lidi.“⁶³

Přímluvy se čtou většinou od ambonu, odkud se zároveň přednáší i Boží slovo. Vyžadují-li to okolnosti, mohou se přímluvy číst i od sedes. Většinou to bývá v situacích, kdy je v kostele při křtu hrstka lidí. Přímluvy může číst sám kněz, ministrant, lektor nebo i někdo z rodiny, jsou-li s knězem domluveni.

Po každé výzvě všichni odpovídají: „*Prosíme tě, vyslyš nás.*“⁶⁴

Při přímluvách se všichni společně modlí za dítě, které má být pokřtěno. Prosí se, aby dítě bylo přijato do společenství církve, ať vydává svědectví evangeliu a je v něm upevňována víra. Prosí se za rodiče a kmotra tohoto dítěte, aby je vychovávali a dávali dítěti dobrý příklad. Také se prosí za rodinu, kde bude toto dítě vyrůstat, aby byla naplněná Boží láskou. Rodinné prostředí má veliký vliv na růst víry v dítěti. Na závěr se prosí za všechny křesťany a všechny lidi.⁶⁵

---

⁶² Srov. BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 402.

⁶³ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 37.

⁶⁴ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 37.

⁶⁵ Srov. *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 37.

Po skončení přímluv kněz opět vyzve všechny přítomné, aby společně vzývali svaté. Všichni společně odpovídají: „*Oroduj za nás*“ nebo „*Orodujte za nás*“⁶⁶ První uslyšíme vzývání k Marii – Matce Boží. Dále k jejímu snoubenci Josefovi. Svatému Janu Křtiteli a svatých Petrovi a Pavlovi. Je možnost připojit i jména dalších svatých. Například patrona dítěte nebo kostela. Na závěr kněz vzývá všechny svaté a světice Boží.⁶⁷

Nyní bude následovat obřad mazání dítěte olejem křtěnců.

2.3.3 EXORCISMUS A MAZÁNÍ OLEJEM

V této části obřadů se vykonává exorcismus. To znamená prosba za posilu v boji se zlem.

Jedná se o modlitbu kněze, který prosí, aby Bůh nad dítětem držel svou ochrannou a laskavou ruku, ochraňoval dítě od zlého a prosí o ochranu v nebezpečí.⁶⁸

Při samotné modlitbě kněz říká tato slova:

*„Všemohoucí Bože,
poslal jsi svého jednorozeného Syna,
aby nás vyvedl z otroctví hříchu
a učinil z nás tvůj svobodný lid.
Pokorně tě prosíme:
Zachraň před mocí temnoty také toto dítě
a dej, ať se na něm ukáže moc smrti a vzkříšení tvého Syna.
Bud' s ním po celý život, a až bude pokoušen
a bude bojovat proti duchu zla,
jeho silou ať je Kristus, který s tebou žije a kraluje na věky věků.“*⁶⁹

⁶⁶ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 37.

⁶⁷ Srov. tamtéž.

⁶⁸ Srov. GRÜN A., *Křest.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 45.

Po skončení modlitby všichni odpovídají: Amen.

Nyní následuje mazání olejem křtěnců, který byl posvěcený biskupem při obřadu na Zelený čtvrtek. Rodiče dítěti rozepnou košilku, aby odhalili hrud'. Kněz maže olejem dítě na prsou a přitom pokračuje v modlitbě:

*„Olej, kterým tě mažu, je znamením síly.
Tvou silou ať je Kristus, náš Pán a Spasitel,
který žije a kraluje na věky věků.“⁷⁰*

V případě vážných důvodů nemožnosti mazat dítě olejem na hrudi, se toto vynechává. Důvody mohou být např. přílišná zima v kostele, nemocné dítě nebo nevhodné oblečení dítěte. V tomto případě se mazání vynechává a kněz se modlí těmito slovy:

*„Tvou silou ať je Kristus, náš Pán a Spasitel,
Který žije a kraluje na věky věků“⁷¹*

Zase všichni společně odpovídají: Amen.

Tímto úkonem končí druhá část křestních obřadů a pokračuje třetí část slavnosti křtu.

2.4 SLAVNOST KŘTU

V této části se všichni přesunou ke křtitelnici, kde proběhne samotný křest. Zde ještě může zaznít od udělovatele křtu, proč je voda hlavním symbolem křtu. Mohou zaznít slova, která jsou v křestních obřadech připravena, anebo podobnými:

---

⁶⁹ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 38.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 39.

„Křtem dává Bůh věřícím účast na svém božském životě. Modleme se společně z celého srdce za tohoto vyvoleného N..., aby se také jemu stala tato křtitelnice pramenem života věčného.“⁷²

Po této modlitbě kněz požehná křestní vodu, kterou se bude křtít. Voda se žehná pouze, když se křtí mimo dobu velikonoční. Po celou velikonoční dobu od požehnání vody při vigílii Bílé soboty až do slavnosti seslání Ducha Svatého se používá vody z křtitelnice.⁷³

2.4.1 ŽEHNÁNÍ VODY

V křestních obřadech jsou tři způsoby žehnání vody. Při první modlitbě žehnání vody kněz chválí vše, co Bůh stvořil. Je to připomínka velikých Božích skutků z dějin spásy, tajemství Boží lásky a vzývání Ducha svatého⁷⁴. Zmiňuje se v modlitbě, když se při stvoření světa vznášel Hospodinův Duch nad vodami. Když se voda stala znamením spravedlnosti při potopě a zničení hříchu. Vzpomíná se zde i na přechod Izraelitů Rudým mořem z otroctví do svobody. Vodou z Jordánu byl také pokřtěn Boží Syn. A když Ježíš visel na kříži, tak z jeho probodeného boku vyšla krev a voda. Když vstal z mrtvých, tak přikázal svým učedníkům: *„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého.“⁷⁵*

Pak se kněz dotýká vody pravou rukou a dále se modlí:

„Prosíme tě, Bože:

Ať skrze tvého Syna sestoupí do tohoto křestního pramene síla Ducha svatého, aby všichni, kdo budou ve křtu spolu s Kristem pohřbení,

Ve křtu s ním zase vstali ze smrti k životu.

⁷² *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 39.

⁷³ Srov. ADAM A., *Liturgika.* Praha: Vyšehrad, 2008, s. 163.

⁷⁴ Srov. KUNETKA F., *Úvod do liturgie svátostí.* Kostelní Vydří: Karmelitánské vydavatelství, 2001, s.228.

⁷⁵ Mt 28, 19

Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. “⁷⁶

Všichni odpovídají: Amen.

Další dva způsoby žehnání vody jsou podobné, kdy kněz prosí a vzývá Boha o požehnání vody a přítomní odpovídají společně: Požehnaný jsi Bože na věky.

Při křtu ve velikonoční době kněz vynechává žehnání vody. Neměl by ale vynechat díkůvzdání a prosby při modlitbě. Proto používá druhého a třetího způsobu bez žehnacích modlitby.⁷⁷

Místo žehnání vody připojuje modlitbu za křtěnce:

„Také tvůj služebník N..., ať se Bože narodí z Ducha a z této požehnané vody. Vždyť církev za něho ručí svou vírou, a ty ho křtem voláš k životu věčnému. Skrze Krista, našeho Pána. “⁷⁸

Všichni odpovídají: Amen.

2.4.2 ZŘEKnutí SE ZLÉHO A VYZNÁNÍ VÍRY

Samo dítě ještě nemůže vyznat svoji víru. Právě je třeba rodičů i kmotrů, aby to udělali za něj. Před samotným křtem je velmi důležitá tato část obřadů při, které kněz znovu připomíná rodičům i kmotrům jejich povinnosti vůči církvi i dítěti. Také, že na sebe berou závazek, že budou dítě vychovávat ve víře a vydávat před ním svědectví o Kristu. Zároveň je kněz v oslovení vyzývá, aby i oni si sami vzpomněli na svůj křest, svobodně se zřekli hříchu a vyznali víru v Ježíše Krista. Přinést dítě ke křtu ať se církev stará nestačí. Je potřeba oboustranná spolupráce k výchově a vedení dítěte ve víře.

V křestních obřadech je text zřeknutí se (abrenunciace) ve dvou variantách, která se sestává ze tří otázek.⁷⁹ Kněz se proto ptá rodičů i kmotra:

⁷⁶ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 40.

⁷⁷ *Srov. Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 42.

⁷⁸ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 43.

„Chcete žít ve svobodě dětí Božích a zřikáte se proto hříchu?

Chcete, aby vás nikdy hřích neovládl, a zřikáte se proto všeho, co k němu láká?

Zřikáte se tedy ducha zla a všeho, co působí a čím se pyšní? “⁸⁰

Na všechny tři otázky všichni odpovídají: Ano.

Dále rodiče a kmotr jsou knězem vybídnuti, aby vyznali svoji víru, kterou žijí, nosí ve svém srdci, a kterou se zavázali předat dítěti. Jsou to taktéž tři otázky, ve kterých jsou obsaženy pravdy apoštolského vyznání víry. Kněz se proto ptá přítomných:

„Věříte v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země?

Věříte v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se narodil z Marie Panny, byl ukřižován a pohřben, vstal z mrtvých a sedí po pravici Otcově?

Věříte v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný? “⁸¹

Na tyto výzvy odpovídají: Věřím.

Nemusí odpovídat pouze rodiče a kmotr, ale obnova křestního slibu se týká celého shromážděného společenství. Proto odpovídají všichni. Neodpovídáme proto v množném čísle, ale každý za sebe.

Na závěr kněz shrne náš souhlas do výzvy:

„Tak věříme. Tak věří církev. A tuto víru vyznáváme, v Kristu Ježíši, našem Pánu. “⁸²

Všichni odpovídají společně: Amen.

---

⁷⁹ Srov. ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 164.

⁸⁰ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 43 - 44.

⁸¹ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 44.

⁸² Tamtéž.

Po společném potvrzení toho, co jsme před chvílí vyznali, následuje obřad samotného křtu.

2.4.3 KŘEST

Kněz nyní vyzve rodiče a kmotra, aby s dítětem přistoupili ke křtelnici, kde proběhne samotný křest. Voda, kterou se bude křtít, by se měla přizpůsobit teplotnímu období. V zimě, kdy bývá ve většině kostelů okolo 7 stupňů, se doporučuje voda před obřadem napustit horká. Během obřadu se částečně ochladí a při samotném křtu je už vlažná. Další možností, kterou praktikujeme v naší farnosti je, že ministrant přinese teplou vodu až při obřadu žehnání vody.

Ještě před samotným křtem se kněz ještě zeptá rodičů a kmotra:

„My všichni jsme nyní s vámi vyznali víru celé církve. Chcete, aby také N... byl v této víře pokřtěn?“⁸³

Rodiče s kmotry společně odpovídají: Ano.

Tímto souhlasem před církví, knězem a celým společenstvím potvrzují a zavazují se, že budou dítě vychovávat ve víře. Je to velmi důležité rozhodnutí a proto se musí kněz ještě touto otázkou ujistit.

Kněz vezme konvičku s požehnanou vodou, třikrát lije vodu na hlavu dítěte a při tom říká trinitární formuli:

*„N... JÁ TĚ KŘTÍM VE JMÉNU OTCE,
I SYNA
I DUCHA SVATÉHO.“⁸⁴*

Po křtu je vhodné otřít hlavičku dítěte připravenou rouškou. V chladném kostele by dítě mohlo zimou onemocnět. Pak se zase na chvíli vrátí čepička dítěti na hlavu.

---

⁸³ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 45.

⁸⁴ Tamtéž.

V případě křtu ponořením je potřeba připravit křtitelnicí plnou vody. Tento způsob je prakticky možný spíše v letním období, kdy je i v kostele přijatelná teplota.

Dítě se musí celé svléknout a zabalené v osušce být připraveno u křtitelnice. Je také možné, dítěti nechat tenkou plenu. Kněz dítě třikrát ponoří a po každém ponoření říká křestní formuli. Po křtu dítě hned vrací rodičům nebo kmotru, kteří mají připravenou osušku. Doporučuje se při tomto způsobu křtu, aby rodiče vyzvedávali dítě z křestního pramene. Kmotři zase symbolicky vloží na dítě svoji pravou ruku.⁸⁵ Po tomhle způsobu křtu je myslím z hygienických důvodů vhodné po skončení obřadu vodu z křtitelnice vybrat a vylít např. venku ke kříži. Tento způsob je v našich končinách spíše výjimečný.

Po skončení samotného křtu se mohou rodiče s kmotrem vrátit na svoje místa nebo mohou setrvat u křtitelnice. To záleží na místních zvyklostech.

2.5 VÝKLADOVÉ OBŘADY

Následuje další část obřadů, do kterých patří následující úkony:

- Pomazání křížmem
- Obléknutí bílého roucha
- Předání hořící svíce

Během celých výkladových obřadů všichni přítomní stojí. Podle místních zvyků dítě drží buď někdo z rodičů, nebo kmotr.

---

⁸⁵ Srov. ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 164.

2.5.1 POMAZÁNÍ KŘÍŽMEM

Kněz v této části obřadů maže dítě na temeni olejem. Před samotným mazáním se kněz modlí těmito slovy:

„Všemohoucí Bůh tě vysvobodil z hříchu, dal ti život z vody a z Ducha svatého, přijal tě do společenství svého lidu.

A jako pomazal svého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, na kněze, proroka a krále, označuji posvátným olejem i tebe, neboť patříš ke Kristu na věky.“⁸⁶

Po této modlitbě všichni odpovídají: Amen.

Kněz namočí palec do nádobky s křížmem, a potichu maže dítě na temeni hlavy. Po pomazání si kněz očistí palec do připravené vaty. Proto je vhodné, aby před mazáním křížmem rodiče nebo kmotři zase dítěti sejmuli čepičku z hlavy. V případě křtu větších dětí se rodiče pokusí zabránit, aby si ho dítě setřelo z hlavy.

2.5.2 OBLÉKNUTÍ BÍLÉHO ROUCHA

Po pomazání hned následuje část, při které dítě dostává bílé křestní roucho, které symbolizuje právě nabytou čistotu. Podle místních zvyků se připraví rouška se svící před samotným křtem na stolek mezi sedadlem kněze a lavicemi. Může však roušku i svíci držet celý obřad kmotr.

Před předáním bílého roucha se kněz modlí:

„N..., Bůh tě oblékl v Krista a učinil z tebe nového člověka.

Bílé roucho ať je znamením této důstojnosti. A rodiče a přátelé ať tě povzbuzují svědeckým slova i života, abys tuto důstojnost uchoval neporušenou na věky.“⁸⁷

---

⁸⁶ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 45.

Všichni společně odpovídají: Amen.

Pak podle místních zvyklostí může kněz vložit křestní roušku na dítě sám, nebo jej předá rodičům nebo kmotrovi a ti ho na dítě přiloží sami. Křestní roucho pak zůstává na dítěti pokud možno až do konce obřadů.

2.5.3 PŘEDÁNÍ HOŘÍCÍ SVÍCE

Vedle křtitelnice je umístěn zapálený paškál, který se zapálí už před začátkem obřadů. Kněz vezme paškál, zdvihne ho nad hlavu a zvolá: Světlo Kristovo.

Dále pak někdo z rodičů nebo kmotr odpálí křestní svíci od paškálu a nechá ji hořet. Kněz vrátí paškál na stojan a pokračuje oslovením rodičů a kmotra těmito slovy:

„Rodiče a kmotři (nebo: Rodiče a vy, kteří chcete plnit povinnosti kmotra), církev od vás s důvěrou očekává, že budete světlo Kristovo v tomto dítěti opatrovat. Kéž N... vždycky chodí ve světle Kristově, kéž žije z víry až do konce, a až Kristus přijde, kéž mu N... vyjde vstříc a se všemi svatými vejde do jeho věčného království.“⁸⁸

Tím končí předposlední část křestních obřadů. Svíce se ještě nechá hořet a na dítěti se také ponechá křestní rouška. V případě zimního období se dítě doobleče, protože vše už bylo na dítěti vykonáno.

2.6 ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Tato poslední část se sestává ze dvou částí:

- modlitby Páně

---

⁸⁷ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 45.

⁸⁸ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 46.

- požehnání rodičům a všem přítomným.

Byla-li křtitelnice mimo presbytář, tak se teď nyní všichni přesunou k oltáři. Kněz k tomu všechny vybidne vhodnými slovy. Nyní kněz stojí před oltářem. Rodiče s kmotrem a dítětem naproti. Je-li to možné, tak se připojí i všichni přítomní v kostele. Může se udělat i kruh okolo oltáře, kde kněz stojí v čele.

2.6.1 MODLITBA PÁNĚ

Tuhle část obřadů je možné provést dvěma způsoby. Buď dítě zůstává u rodičů anebo je drží kněz. V prvním způsobu, když je třeba dítě neklidné a je potřeba, aby bylo u rodičů, kněz osloví všechny přítomné těmito slovy:

„Tento křesťan bude jednou biřmován, aby v plnosti Ducha svatého svědčil o Kristu. Bude ve shromáždění věřících přijímat tělo a krev Pána Ježíše, a s celou církví bude volat k Otci. Zatím je odkázán na nás. Proto se pomodlíme místo něho, jak nás Pán Ježíš naučil:“⁸⁹

Ve druhé možnosti, kdy je dítě klidné a je možné ho oddělit od rodičů, se nepoužívá první výzvy. Kněz dítě bere do rukou a pokládá ho na oltář. Přitom se modlí takto:

„Dobrotivý Otče, tohoto křesťana jednou pošleš – až bude biřmován – aby v plnosti Ducha svatého svědčil o tvém Synu, Ježíši Kristu. Bude ve shromáždění věřících přijímat jeho tělo a krev, a s celou církví bude k tobě volat. Zatím je odkázán na nás. Proto se k tobě modlíme místo něho, jak nás tvůj Syn naučil.“⁹⁰

V případě uskutečnění druhého způsobu je pro všechny přítomné velkou zkušeností a svědectvím, jak kněz pokládá dítě na oltář. Pokládá již nového člena

⁸⁹ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 46.

⁹⁰ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 46-47.

církve, Boží dítě a nového farníka, za kterého se má celá farnost modlit a doprovázet ho i jeho rodiče.

Jak kněz dokončí úvod k modlitbě, tak se všichni společně pomodlí modlitbu Páně. V případě provedení druhého způsobu nyní kněz vrací dítě rodičům, kteří setrvávají na svém místě před oltářem. I všichni ostatní mohou zůstat u oltáře, kde tvoří jedno společenství.

2.6.2 POŽEHNÁNÍ

Nyní je už závěr celého křestního obřadu. Kněz udělí požehnání rodičům, matce i otci zvlášť a i všem přítomným. Jako první kněz žehná matce, která drží své dítě v náručí. Kněz vztáhne ruce nad matku a pronáší modlitbu, ve které vyprošuje pro matku naději a radost z jejího dítěte. Po skončení všichni odpovídají: Amen.

Dále kněz drží vztažené ruce nad otcem dítěte a modlí se o požehnání pro otce tohoto dítěte. Po skončení všichni opět společně odpovídají: Amen.

Jako poslední požehnání kněz pronese nad všemi přítomnými, kteří byli svědkem tohoto obřadu. Znovu zazní co je podstatou křtu, aby se všichni rozvzpomněli na svůj křest. Kněz opět pozvedá ruce nad všechny přítomné a modlí se, aby na ně sestoupil Duch svatý. Opět všichni společně odpovídají: Amen.

Kněz závěrem dovršuje požehnání znamením kříže:

„Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec i Syn † i Duch svatý.“⁹¹

A všichni naposled odpovídají: Amen.

Kněz předává památní list dítěti a křestní svíce se může zhasnout. Tím končí celý obřad křtu malého dítěte beze mše. Schola nebo varhany mohou zahrát závěrečnou píseň. V případě potřeby mohou rodiče s kmotry v sakristii s knězem dopsat údaje do matriky, jestli to před křtem nestihli. Bývá zvykem, že všichni

---

⁹¹ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 48.

přítomní v kostele udělají špalír a rodiče s dítětem a kmotry odcházejí z kostela průvodem už bez kněze.

2.7 KŘEST NĚKOLIKA DĚTÍ

Ve větších městech bývá toto situace celkem běžná. Více rodin se sejde a křest proběhne společně v jeden domluvený den. Myslím, že počet dětí je mezi 2 – 4. Průběh křtu několika dětí je stejný jako při křtu jednoho dítěte. Při křtu několika dětí současně se začíná taky ve vchodu do kostela. Při křtu dvou nebo tří dětí se kněz na otázku, jaké jméno jste se rozhodli dítěti dát, se ptá každého zvlášť. Při větším počtu dětí se kněz zeptá jednou a rodiče postupně vyslovují jméno. Stejně tak se ptá i kmotrů. Ti společně odpovídají: Ano. Pak po výzvě o udělení křížku na čelo jdou všichni průvodem před presbytář.

Bohoslužba slova je shodná. Pouze lektor, který čte přímluvy, prosí za děti v množném čísle.

V případě mazání olejem křtěnců na prsou mohou být zapojení další kněží nebo jáhnové.⁹²

Při samotném křtu se děti křtí jednotlivě. Kněz vyzve první rodinu, aby přistoupila ke křtelnici. Každé rodiny se ptá zvlášť, jestli chtějí, aby bylo jejich dítě pokřtěno. Po křtu odcházejí rodiny s dítětem na své místo a kněz vyzve další, aby přistoupili. Stejně tak jako při mazání olejem mohou při větším počtu pomoci s křtem i pomazáním křížmem další přítomní kněží nebo jáhnové.⁹³

Na závěr křtu kněz uděluje požehnání všem přítomným rodičům i všem dalším přítomným.

---

⁹² Srov. *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 24.

⁹³ Tamtéž.

2.8 KŘEST VELKÉHO POČTU DĚTÍ

Další možnost, kterou nabízí křestní obřady je křest při hodně velkém počtu dětí beze mše. V tomto případě je jedná o 5 – více dětí.

Již před II. vatikánským koncilem, když se řešila svátost křtu, biskupové z Jižní Ameriky se přimlouvali za zkrácení a přizpůsobení křestního obřadu. Argumentovali tím, že se jím často stává, že křtí 60 – 100 nemluvňat a děti současně.⁹⁴

Ve velkých městech se může křest konat jednou za 2 – 3 měsíce. Proto se spojí křest do některé soboty, nedělní mše nebo svátku. Je to slavnost pro celou farnost, že se může připojit modlitbou za nové členy církve. Musí to být opravdu velmi silný duchovní zážitek pro všechny přítomné.

Obřad je stejný jak při křtu několika dětí, ale jsou tam menší rozdíly. Obřady zmiňují, že při velkém množství křtěnců se mazání olejem křtěnců a pomazání křížem může vynechat.

Také při závěrečném požehnání kněz uděluje společné požehnání těmito slovy:

*„Svěřuji vás, moji milí
dobrotě všemohoucího Boha Otce
i lásce jeho jednorozeného Syna
i milosti jeho svatého Ducha.
Ať je strážcem vašeho života,
abyste chodili ve světle víry
a aby se na vás naplnily jeho sliby;
a na mně ať se splní také.
Jděte v pokoji a ať vás provází
požehnání všemohoucího Boha*

---

⁹⁴ Srov. POLC J. V., *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981, s. 255.

Otce i Syna ř i Ducha svatého. ⁹⁵

Vřichni společně odpovídají: Amen.

2.9 PŘIJETÍ DÍTĚTE POKŘTĚNÉHO V NEBEZPEČÍ SMRTI DO SHROMÁŽDĚNÍ VĚŘÍCÍCH

Tímto obřadem se do společenství věřících přijímá dítě, které již bylo pokřtěno dříve bez obřadu. Už v názvu čteme v nebezpečí smrti. Mohlo to být hned po porodu, kdy dítěti hrozila smrt. V takovém případě stačí, aby ten, kdo provádí křest, vyslovil správně trinitární formuli a třikrát lil vodu na čelo dítěte.

Pokud dítě přeřilo, tak se křest doplní o obřady, které jsou ustanovené pro křest. Křest probíhá stejně jako u křtu jednoho dítěte, ale vynechává se mazání olejem křtěnců, žehnání vody a samotný křest.

Struktura obřadu je pak následující:

1. Obřad přivítání dítěte
2. Bohoslužba slova
3. Pomazání křířmem, obléknutí bílého roucha a předání hořící svíce
4. Závěrečné obřady

Upravují se i otázky kněze a odpovědi rodičů. Například při obřadu přivítání dítěte se kněz ptá rodičů:

„Proč přináříte (přivádíte) N... do našeho shromáždění?“ ⁹⁶

Rodiče odpovídají:

„Aby všichni věděli, ře je křesřan.“ ⁹⁷

---

⁹⁵ *Křesřtní obřady: křesř dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 58.

⁹⁶ *Křesřtní obřady: křesř dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komice, 1971, s. 59.

⁹⁷ *Tamtěž.*

Také další modlitby a přimluvy se formulují tak, že křest už proběhl a dítě už je křesťanem.

2.10 KŘEST PŘI MŠI

Když křest má proběhnout při nedělní mši, tak se obřady křtu musí upravit, aby zůstala zachována nedělní slavnost. Struktura mše s křtem pak vypadá takto:

1. Samotný obřad přijetí dítěte kněz vloží na začátek mše. Před shromážděním klade otázky rodičům a kmotrům. Ti odpovídají také přede všemi. Tímto křestním vstupem však odpadá ve mši úvodní pozdrav a také úkon kajícího.
2. Při bohoslužbě slova se čtou čtení z příslušné neděle. Je možné ze zvláštních důvodů číst čtení z křestních obřadů. Při homilii se přihlédne k udělování křtu. Credo se neříká, protože ho budou vyznávat všichni, když kněz všechny vyzve před křtem. Přimluvami se zakončuje bohoslužba slova.
3. Následuje samotný obřad křtu. Začíná se exorcismem, mazáním olejem křtěnců a žehnáním vody. Nyní následuje zřeknutí se zlého a vyznání víry kdy všichni přítomní odpovídají na výzvy kněze. Dále je už samotný křest, pomazání křížem, obléknutí bílého roucha a zapálení křestní svíce.
4. Skončením křtu zase pokračuje mše přinášením obětních darů.
5. Na závěr mše použije kněz požehnání pro matku, otce i všechny přítomné z křestních obřadů.⁹⁸

Při mši ve všední den je stejná struktura jako křest při nedělní mši. Lze použít čtení z křestních obřadů.

---

⁹⁸ Srov. *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 18.

3 TEOLOGIE INICIAČNÍCH SVÁTOSTÍ

Člověk, který má být křesťanem, prochází procesem uvádění do křesťanského života. V církvi se tento úkon nazývá iniciace. Nenáleží to pouze dospělým lidem, ale také malým dětem a nemluvňatům. Děti jsou na to připravováni rodiči, kmotry, farností s knězem i církví.

V katolické církvi je ustanoveno sedm svátostí, které se dělí:

1. Iniciační – svátost křtu, svátost biřmování a svátost eucharistie
2. K prospěchu společenství – svátost manželství a svátost kněžství
3. Uzdravující – svátost smíření a svátost pomazání nemocných

Správné pořadí iniciačních svátostí je jak jsem již napsal: křest, biřmování a eucharistie.

„Všichni věřící jako údy živého Krista jsou k němu přivtělení a jemu připodobnění křtem, biřmováním a eucharistií, mají tedy povinnost spolupůsobit k rozvinutí a růstu jeho těla, aby je co nejdřív přivedl k plnosti.“⁹⁹

Jako první je svátost křtu, protože nelze přijmout další svátosti, není-li člověk pokřtěn. Zde vidíme důležitost křtu. Křest je branou k novému životu a znovuzrozením člověka.¹⁰⁰

Druhou svátostí, kterou má pokřtěný přijmout je svátost biřmování. Člověk je poznamenán týmž Duchem, kterého přijal při křtu. Dokonaleji se připodobňuje Kristu a tak může vydávat svědectví celému světu o Ježíši Kristu.¹⁰¹

Poslední iniciační svátostí je přijetí Eucharistie, která je vrcholem iniciačních svátostí. Člověk je pozván ke stolu, ke svaté hostině, kdy se spojuje niterně s

---

⁹⁹ II. VAT. KONCIL, Dekret *Ad gentes*, čl. 36.

¹⁰⁰ Srov. ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 154.

¹⁰¹ Srov. *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 7.

Křtem. Člověk účastí na eucharistické oběti, která je zdrojem a vrcholem celého křesťanského života, podává Bohu božský dar a s ním i sebe samého.¹⁰²

V naší zemi je nejčastějším způsobem udělování křtu malým dětem a nemluvňatům. Pak následuje okolo 10. roku dítěte, kdy přijímají eucharistii. A později asi po 14. roce dítěte přijímá svátost biřmování. Zde vidíme, že druhá a třetí svátost je udělována v obráceném pořadí.

Proto v západní církvi existují tyto skupiny:

- a. ti, kteří jsou jen pokřtění,
- b. ti, kteří jsou pokřtění, nejsou biřmovaní a přijímají eucharistii,
- c. ti, kteří jsou pokřtění, biřmovaní a přijímají eucharistii.

Proto je na tuto problematiku důležité stále připomínat.¹⁰³

3.1 ÚČINKY A VÝZNAM KŘTU

Křest (řec. *baptisma* – ponoření, koupel) je svátostí, ve které je člověk omytím vodou a současně vzýváním tří božských osob duchovně znovuzrozen.¹⁰⁴

Jak jsem již zmínil, křest patří mezi tři svátosti, které lze přijmout pouze jednou v životě. Křest vtiskuje do duše člověka nesmazatelnou a neodvolatelnou pečeť. Tak, jak vojákům nebo otrokům se vypalovalo znamení, které nešlo zahladit a tím se poznalo, ke které patří voják legii nebo otrok pánu, tak křtem patří pokřtěný jednou a navždy Kristu a církvi.¹⁰⁵

Člověk, který nepřijal křest, nemá nárok přijímat ostatní svátosti. Nepokřtěný člověk si může knězi otevřít srdce. Kněz ho vyslechne, ale nemůže mu dát rozhřešení. Nebo svatbu nepokřtěný sice v kostele mít může, ale není to

¹⁰² Srov. II. VAT. KONCIL, Konstituce *Lumen Gentium*, čl. 11.

¹⁰³ Srov. KUNETKA František, prof., 2007/4. „*Jednota iniciačních svátostí z hlediska liturgické teologie*“. In: *teologicketexty.cz*. Dostupné z: <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2007-4/Jednota-iniciacnich-svatosti-z-hlediska-liturgicke-teologie.html>, [cit. 31.8.2018]

¹⁰⁴ Srov. *O svátostech*, zpracováno dle Otta díl první. Pro vnitřní potřebu posluchačů CMBF, s. 1.

¹⁰⁵ Srov. BOUŠE Z. B., *Malá katolická liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2004, s. 152.

svátostné manželství. Kdyby se pak nechal později pokřtít, tak se manželství stane svátostným. Podmínkou je, aby byli oba pokřtění. Dále nemůže přijímat eucharistického Krista. Na mši být může, ale svaté přijímání mu nemůže být podáno. Může ale dostat křížek na čelo. Biřmování je naplnění křtu. Tuto svátost také nemůže přijmout. U svátosti kněžství musí být kandidát praktikujícím křesťanem. Pokřtěný, biřmovaný a doporučený kněžími. A u svátosti nemocných se může kněz nad ním pomodlit, ale i tuto svátost mu nemůže udělit. Zde vidíme, jak je nepokřtěný člověk ochuzen o duchovní život a posilu.

Účinky křtu vidíme v těchto aspektech:

- a) Pokřtěný se stává členem církve. Není totiž jiné cesty jak toho dosáhnout. Apoštol Petr mluví k zástupům, ti mu uvěřili a skrze křest byli přijati do společenství spásy:

„Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se.“¹⁰⁶

I kdyby pokřtěný pak odešel nebo odpadl z církve, tuto pečeť neztrácí, ale pokřtěným zůstává celý život.

- b) Pokřtěný smí důvěrně oslovit Boha jako Otce. Stává se tak Božím dítětem. Díky synovskému vztahu k Otci můžeme pak svobodně promlouvat:

„Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové - dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy.“¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Sk 2, 41-42

¹⁰⁷ Řím 8, 14-17

Svatý Augustin říká: „*Obráťte se a dostanete dar Ducha Svatého. Ten, který tě bez tebe stvořil, bez tebe tě nespasí!*“

- c) Ten, kdo přijme křest, tomu jsou odpuštěny hříchy, dostává nový život i naději na věčný život.

„Ježíš odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“¹⁰⁸

Odpuštěný je hřích osobní i dědičný, se kterým se každý rodí díky provinění, které zavinil Adam. Proto mezi Bohem a člověkem opět zavládne pokoj. Apoštol Pavel píše v listu Římanům v 5 kapitole, že Ježíš Kristus odstranil Adamovo provinění a očistil nás svoji poslušností od hříchu.

- d) Pokřtěný má nejdůvěrnější spojení s Kristem a je vtažen do Kristovy smrti a jeho vzkříšení. Dostává tak podíl na jeho velikonočním tajemství.

„Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom - jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce - i my vstoupili na cestu nového života. Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání.“¹⁰⁹

3.2 KŘEST TOUHY A KŘEST KRVE

Křest může být uskutečněn nejen křestní koupelí, ale v případě nutnosti nahrazena křtem touhy a krve.

---

¹⁰⁸ J 3,5

¹⁰⁹ Řím 6, 3-5

Křest touhy (lat. *baptismus flaminis*) je výslovnou a upřímnou touhou po svátostném křtu, která je spojená s dokonalou lítostí nad všemi osobními hříchy i nad hříchem dědičným.¹¹⁰ Dokonalá láska v člověku obsahuje ospravedlňující moc:

„Kdo přijal má přikázání a zachovává je, ten mě miluje. A toho, kdo mě miluje, bude milovat můj Otec; i já ho budu milovat a dám mu to poznat.“¹¹¹

„Proto ti pravím: Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velkou lásku. Komu se málo odpouští, málo miluje.“¹¹²

Tento způsob sice není svátostí, ale působí ospravedlnění a zajišťuje člověku spásu. Tento křest může obdržet ten, kdo ze srdce touží po přijetí svátosti křtu vodou, ale smrt ho zastihne dříve, než samotný křest může přijmout. Tato situace se týká většinou katechumenů, kteří se na svátostný křest připravují. Příprava katechumenů (dospělých na křest) totiž trvá rok.

Křest krve (lat. *baptismus sanguinis*) je mučednická smrt člověka, který ještě nepřijal svátostný křest vodou. Je to trpělivé snášení násilné smrti nebo také týrání, které vede k smrti. To vše pro víru a učení Ježíše Krista.¹¹³

V evangeliích sám Kristus říká:

„Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej.“¹¹⁴

„Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi; kdo mně však zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebi.“¹¹⁵

---

¹¹⁰ Srov. *O svátostech*, zpracováno dle Otta díl první. Pro vnitřní potřebu posluchačů CMBF, s. 10.

¹¹¹ J 14, 21

¹¹² L 7, 47

¹¹³ Srov. *O svátostech*, zpracováno dle Otta díl první. Pro vnitřní potřebu posluchačů CMBF, s. 10.

¹¹⁴ Mt 16, 25

¹¹⁵ Mt 10, 32

V seznamu svatých je mnoho těch, kteří položili svůj život pro Krista a jeho učení. Prvním mučedníkem (již pokřtěným), kterého si připomínáme 26. prosince, byl svatý Štěpán, kterého dav pro jeho řeč ukamenoval.¹¹⁶

3.3 FORMA A MATERIE KŘTU

Jako všechny svátosti i svátost křtu musí mít určitá pravidla, podle kterých se musí všichni v církvi řídit a aby svátosti byli funkční a platné. Samotný křest musí obsahovat dva důležité prvky, bez kterých by byl křest neplatný. Jsou to vnější znamení křtu – forma a materie.¹¹⁷

Formou se myslí formulace podle slov, které ustanovil Ježíš.¹¹⁸ V tomto případě to jsou slova:

„Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“¹¹⁹

Proto záměna, vynechání nebo přidání slov není možné. Pak by byl křest neplatný.

Materii u křtu zastupuje obyčejná voda, kterou nelze ničím jiným nahrazovat. V Janově evangeliu odpovídá Ježíš na otázku, jak se člověk může znovu narodit? V odpovědi Nikodémovi zmiňuje také, že ve křtu je potřeba také vody:

„Ježíš odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“¹²⁰

Známý je také rozhovor Filipa s dvořanem, který si přál, aby mu Filip vyložil písmo. Slyšel ho, jeho srdce se obrátilo a nechal se pokřtít vodou z nedalekého místa:

---

¹¹⁶ Srov. Sk 6, 8 – 7, 60

¹¹⁷ Srov. MATURKANIČ P., *Svátosti – Viditelná znamení neviditelné skutečnosti spásy*. Evropské vzdělávací centrum Praha, 2010, s. 14.

¹¹⁸ Srov. Mt 28, 19

¹¹⁹ *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 45.

¹²⁰ J 3, 5

„Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: "Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?" Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil.“¹²¹

Voda hraje v dějinách spásy velikou úlohu.

3.4 SMRT NEPOKŘTĚNÝCH DĚTÍ

Tohle téma je pro rodiče, kterým zemřelo dítě ještě před křtem velmi bolestivé. Věřící rodiče, kteří očekávají narození dítěte, už určitě plánují nechat své dítě pokřtít. Těší se na to a také na to pomalu připravují své blízké. Když jim ale dítě tragicky zemře, buď ještě v těle matky, nebo již narozené, vyvstává v nich otázka: Co se stane s naším dítětem, když jsme ho nestihli pokřtít?

Je to složitá otázka a není na ni jednoduchá odpověď. Totiž dospělí lidé jsou vybaveni svědomím a rozumem. Tím jsou odpovědní za svůj úděl buď odmítáním, nebo přijímáním Boží milosti. Tohle však u malých dětí chybí. Nemohou o sobě rozhodovat.¹²²

Touhle otázkou se již zabývali teologové ve středověku. Teologové zastávali názor, zejména sv. Tomáš Akvinský, že nepokřtěné děti sice nebudou mít účast na plnosti patření na Boha, ale dosáhnou určité přirozené blaženosti. Podle této teze by bylo potřeba přijmout, že existuje třetí stav a to stav přirozené blaženosti. Písmo se zmiňuje pouze o dvou stavech. Stav věčné blaženosti a stav věčného zatracení. Bohužel o třetím stavu Písmo nemluví. Tato teze je jen východiskem z velmi těžkého problému. Jsme přesvědčeni, že Bůh chce spasit každého člověka. I těch nejmenších, kteří ne svoji vinou nepřijali křest. Zdůrazňovala se

---

¹²¹ Sk 8, 36-38

¹²² Srov. *Naděje na spásu pro děti, které umírají nepokřtěné / Mezinárodní teologická komise*; [přeložil a úvodem opatřil Ctirad Václav Pospíšil], Vyd. 1. Praha: Krystal OP, 2008, s. 8.

teze, že Bůh se neváže nutně na viditelné svátosti, ale Duch svatý působí, kde chce. Vzniká proto termín *limbus puerorum*.¹²³

Tato teze o třetím stavu blaženosti se propagovala do nedávna. Na přelomu roku 2005 a 2006 byla sestavena Mezinárodní teologická komise, která tohle téma zkoumala. Výsledkem bylo, že už *limbus* nebyl zmiňován. Proto odpovědí na otázku co se děje se zemřelými nepokřtěnými dětmi je, že doufáme v Boží milosrdenství a máme naději ve spásu právě nepokřtěných dětí.¹²⁴

Církev myslí i na tyto nepokřtěné děti v pohřebních obřadech, kde jsou texty modliteb za ně. Jsou vhodně formulované a zaměřené i na smutek rodičů. Při obřadu u rakve je modlitba:

„Našeho maličkého bratra (naši maličkou sestru) teď odevzdejme Pánu. Ukažme zarmouceným rodičům, že je máme rádi, a pomodleme se za ně, aby své dítě s důvěrou svěřili dobrotě Boží.“¹²⁵

V další části se vyprošuje pro rodiče útěcha a jistota, že jejich dítě je v Božích rukou:

„Bože, ty znáš lidské srdce a dovedeš ho potěšit. Shlédni na víru těchto rodičů a potěš je v jejich pláči: Naplň je jistotou, že jejich dítě je na věky v tvých rukou. Skrze Krista, našeho Pána.“¹²⁶

Obřady pamatují i na přímluvy, které nás vybízejí k důvěře v Boží milosrdenství. Pro rodiče je to velmi těžké období. Je proto velmi vhodné, aby se farní společenství věnovalo těmto rodičům, kterým zemřelo dítě.

---

¹²³ Srov. SCHMAUS, M., *Svatosti*, Řím, Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1981, s. 238-239.

¹²⁴ Srov. *Naděje na spásu pro děti, které umírají nepokřtěné / Mezinárodní teologická komise*; [přeložil a úvodem opatřil Ctirad Václav Pospíšil], Vyd. 1. Praha: Krystal OP, 2008, s. 60-61.

¹²⁵ *Pohřební obřady*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s Liturgickým institutem v Praze, 1999, s. 35.

¹²⁶ *Pohřební obřady*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s Liturgickým institutem v Praze, 1999, s. 38.

3.5 PŘEDOBRAZY KŘTU VE STARÉM ZÁKONĚ

Předobraz křtu najdeme hned na začátku první knihy Mojžíšovi, kde se píše o stvoření světa:

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží.“¹²⁷

V křestních obřadech najdeme zmínku o této části knihy Genesis v obřadu žehnání křestní vody. Kněz zde chválí Hospodina, že vložil do vody život a požehnal ji.¹²⁸

Další zmínku ve Starém zákoně najdeme při potopě světa, kdy Bůh vodou očistil svět od hříchu. Lidé hřešili a Bůh si vybral spravedlivého Noeho a jeho rodinu, který měl znovu obnovit lidské pokolení.

„Tak smetl Bůh vše, co povstalo, co bylo na povrchu země: od lidí až po zvířata, po plazy a nebeské ptactvo, všechno bylo smeteno ze země. Zachován byl pouze Noe a to, co s ním bylo v arše.“¹²⁹

Bůh vodou očistil svět od špatnosti a od hříchu. Stejný význam má křestní koupel pro člověka, kterému se křtem odpouštějí hříchy.

Celá čtrnáctá kapitola knihy Exodus popisuje projití Izraelitů Rudým mořem. Je to předobrazem křtu, kdy přestáváme být otroky hříchu a stáváme se svobodnými lidmi. Svobodnými pro Boha. Tak to slyšíme v modlitbě kněze při Velikonoční vigílii na Bílou sobotu. Po třetím čtení právě o přechodu Rudým mořem slyšíme modlitbu:

„Bože, ve světle tvého evangelia nově vidíme podivuhodné skutky, které konáš od počátku světa; vody Rudého moře nám připomínají křest a Izrael vysvobozený z otroctví je obrazem tvé církve. Prosíme tě: Vlož víru do

---

¹²⁷ Gn 1, 1-2

¹²⁸ Srov. *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 39.

¹²⁹ Gn 7, 23

lidských srdcí a dej nám svého svatého Ducha, ať se tvůj vyvolený lid shromáždí ze všech národů světa. Skrze Krista, našeho Pána. ¹³⁰

Nebýt otrokem, ale dostat dar svobody je Boží milost. A tu při křtu dostáváme. Stejně předobraz křtu zmiňuje i svatý Pavel ve svém listu Korintským:

„Chtěl bych vám připomenout, bratří, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem, všichni byli křtem v oblaku a moři spojení s Mojžíšem. ¹³¹

Také prorok Ezechiel zvěstuje Hospodinovo slovo, ve kterém Hospodin chce znovu oslavit své jméno a zničit vše špatné co je v jeho lidu. Připomíná vodu, kterou svůj národ očistí:

„Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich. ¹³²

Pak svému národu slibuje svoji přízeň, ochranu a hojnost všeho v zemi, kterou dal jejich otcům. Takové nám dává zaslíbení i Ježíš.

V Novém zákoně vidíme bezprostřední přípravu na Kristův křest u Jana Křtitele. Ten křtil vodou zástupy a vybízel je k pokání. Ti vyznávali své hříchy a nechali se od něho křtít v řece Jordánu. ¹³³

Také Ježíš přichází k Janovi a žádá od něho křest, aby splnil Otcovu vůli.

„Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Ale on mu bránil a říkal: "Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?" Ježíš mu odpověděl: "Připusť to nyní; neboť tak je třeba,

---

¹³⁰ *Misál na každý den liturgického roku.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 467.

¹³¹ 1 Kor 10, 1-2

¹³² Ez 36, 25-27

¹³³ Srov. Mt 3, 5-6

abychom naplnili všechno, co Bůh žádá." Tu mu již Jan nebránil. Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: "Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil."¹³⁴

Tímto oslovením Bůh slavnostně uvedl svého Syna v mesiášský úřad. Ježíš začíná veřejně působit a koná vůli svého Otce.

---

¹³⁴ Mt 3, 13-17

4 SYMBOLY V KŘESTNÍCH OBŘÁDECH

Jak jsem již zmiňoval, tak v celém křestním obřadu najdeme mnoho symbolů. V kapitole o materii a formě jsem psal, že každý úkon má určitou modlitbu a symbol, který se použije. V této kapitole bych se chtěl věnovat zvláště těmto symbolům:

- Voda
- Svaté oleje
- Paškál a křestní svíce
- Křestní rouška
- Jméno

4.1 VODA

Voda je základním a velmi důležitým zdrojem veškerého života na zemi. Děti slýchávají v pohádkách o živé vodě, která uzdravuje nebo o pramenu života po kterém se mládne. Proto také studny a prameny jsou v některých kulturách posvátnými místy. Studna s vodou je také v některých afrických zemích místem, kde se setkávají lidé u pramene života. Studna bývá většinou uprostřed vesnice, a lidé o ni velmi pečují. Vyschnutí takové studny způsobí katastrofu. Celá vesnice se musí odstěhovat a hledat nový pramen.¹³⁵

Ve Starém zákoně byla studna místem Hospodinova zjevení. Tam se zjevil těhotné otrokyni Hagar Boží posel. Hagar utíkala od svých pánů Abrama a Saraji. Posel jí a jejímu synu dává zaslíbení a příkaz, aby se vrátila zpět.¹³⁶

---

¹³⁵ Srov. GRÜN A., *Křest*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 19.

¹³⁶ Srov. Gn 16, 7-14

Mojžíš, který vyvedl a putoval pouští s Izraelity, na pokyn Hospodina udeřil holí do skály a vytryskla životodárná voda. To proto, aby Izraelité, kteří reptali, viděli velikou Boží moc.¹³⁷

V Novém zákoně se Ježíš setkává se Samaritánkou u Jákobovy studny. Tam vede rozhovor a nabízí ženě vodu života.¹³⁸

Když Ježíše ukřižovali a on na kříži zemřel, jeden z vojáků mu probodl kopím bok a vyšla krev a voda.¹³⁹ Prorok Ezechiel předpovídal vytrysknutí životodárného a očištného „křestního“ pramene.¹⁴⁰

I v naší zemi je mnoho poutních míst, která jsou spojená s pramenem. Za zmínku stojí třeba na Moravě nejznámější místo Svatý Hostýn s bazilikou Nanebevzetí Panny Marie s vodní kaplí. Dalším moravským místem je kaple sv. Antonína, která leží mezi obcemi Ostrožská Lhota a Blatnice pod Svatým Antonínkem. Poutních míst je mnoho a věřící k nim putují pro posilu víry.

Voda má ve všech kulturách a náboženstvích očištnou moc. Pramenitá voda je symbolem života zatím co stojatá voda, která se snadno kazí, se připodobňuje sídlu démonických sil.¹⁴¹

4.2 SVATÉ OLEJE

Oleje, které se používají při obřadech, se získávají z plodů olivovníku - oliv. Pro místní lidi v oblasti Středomoří je zdrojem obživy. Používá se jako potravina, k svícení i jako léčebný prostředek.¹⁴²

Pro účely křesťanské liturgie se používá tento olej při obřadech pomazání. Oleje katechumenů a nemocných jsou čisté olivové oleje. Pouze křížmo je obohaceno o

---

¹³⁷ Srov. Ex 17, 5-7

¹³⁸ Srov. J 4, 6-15

¹³⁹ Srov. J 19, 34

¹⁴⁰ Srov. Ez 47, 1-2

¹⁴¹ Srov. BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 538.

¹⁴² Srov. BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 336.

aromatické přísady. Aby se mohly oleje požívat při obřadech, musí být nejprve požehnány. Tímto dnem je Zelený čtvrtek, kdy se při ranní bohoslužbě tyto oleje žehnají. Při této mši (Missa chrismatis) biskup požehná tři oleje, které se pak budou používat po celý rok. Pro potřebu při obřadech najdeme v každém kostele pouzdro se třemi nádobkami, ve kterých jsou oleje, které se dělí na:

- olej křížmo - C
- olej katechumenů (křtěnců) - O
- olej pro pomazání nemocných - I

Pro potřeby liturgických obřadů se oleje používají při těchto udělování:

- svátosti křtu – C + O
- svátosti biřmování - C
- svátosti kněžství - C
- svátosti nemocných – I

Dále se křížma užívá při obřadech svěcení kostelů a oltářů.

V dobách římských gladiátorů a zápasníků se účastníci těchto bojů mazali olejem, aby se při uchopení soupeřem, jim vyklouzli a nedali se snadno chytit. Stejně je to i ve křtu, kdy se při exorcismu maže dítě olejem, aby ho hřích nedržel ve své moci.

4.3 PAŠKÁL A KŘESTNÍ SVÍCE

Zapálení křestní svíce nám ukazuje, že s každým dítětem přichází do tohoto světa nové světlo. A nejen to. Dítě samo je prozářeno tím věčným světlem Božím.¹⁴³

V křestním obřadu na výzvu kněze, kmotr odpaluje křestní svíci od paškálu. Při tomto úkonu zazní výzva kněze:

---

¹⁴³ Srov. GRÜN A., *Křest*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009, s. 32.

„Rodiče a kmotři, církev od vás s důvěrou očekává, že budete světlo Kristovo v tomto dítěti opatrovat. Kéž N... vždycky chodí ve světle Kristově, kéž žije z víry až do konce, a až Kristus přijde, kéž mu N... vyjde vstříc a se všemi svatými vejde do jeho věčného království.“¹⁴⁴

Tak vzniká spojení od prvního osvícení Kristem až do smrti. Proto se křestní svíce uchovává, aby mohla být znova zapálena při prvním svatém přijímání, biřmování, při udělování svátosti manželské nebo při primici a při umírání. Tím se spojí všechny významné události života do světla Kristova křtu.¹⁴⁵

Symbolika světla se spojuje se zvyky Velké noci, při které se žehná velikonoční svíce – paškál. Je to veliká a zdobená svíce se znaky a letopočtem. Každým rokem se při slavení Velké noci dává nový paškál. Ten má svoje místo v kostele vedle křtitelnice. Pouze v dobu velikonoční stojí vedle ambonu. Po celou dobu velikonoční se při bohoslužbách paškál zapaluje. Mimo velikonoční dobu se zapaluje nejčastěji při udělování svátosti křtu a při pohřbu.

4.4 KŘESTNÍ ROUŠKA

Prvotní křesťané si po křtu oblékali bílá roucha na znamení čistoty a nevinnosti. Tak jak o tom píše svatý Pavel:

„Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli.“¹⁴⁶

Právě bílé roucho nahrazuje staré šaty, které byly odloženy před křtem. Člověk je „oblečen v Krista“ a má účast na slávě proměněného Krista, kterého přijal.¹⁴⁷

U křtu malých dětí se používá bílé roucho, na kterém může být vyšit datum a jméno křtu. Jak potom dítě vyroste, tak má památku na významný den svého

¹⁴⁴ *Křestní obřady: křest dětí.* Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971, s. 46.

¹⁴⁵ Srov. BERGER R., *Liturgický slovník.* Praha: Vyšehrad, 2008, s. 497.

¹⁴⁶ Gal 3, 27

¹⁴⁷ Srov. CAMPATELLI M., *Křest – Každý den u pramenů nového života.* Olomouc: Refugium, 2010, s. 121.

života. Podmínkou je, aby byla zachována bílá barva. Není přesně určené, jak má křestní rouška vypadat. Obvykle to bývá bílé plátno, obdélníkového tvaru asi 50x30 cm. Občas také rodiče přinesou roušku ve tvaru dětské košilky.¹⁴⁸

I když je to ironie, tak křestní svíce i rouška, které jsou symboly nového života, se dají zakoupit v pohřebních službách.

4.5 JMÉNO

Každé dítě, po svém narození dostává od rodičů jméno. Tím jménem ho oslovujeme jako osobu a to jméno ho provází celým životem. Jméno není pouze nějakou nálepkou, ale je to způsob, jak právě pojmenováním uchopujeme skutečnost.¹⁴⁹

Jméno má v dějinách církve velký význam. V Písmu čteme, jak Hospodin dává Abramovi nové jméno - Abrahám.¹⁵⁰ Když se řekne král Šalomoun, tak všichni víme, že jde o vládce nad celým Izraelem. Prorok Izaiáš sám říká:

„Slyšte mě, ostrovy, daleké národy, dávejte pozor! Hospodin mě povolal z života mateřského; od nitra mé matky připomínal moje jméno.“¹⁵¹

Křestní jméno se připojuje až koncem středověku, kdy byla snaha odevzdávat dítě pod osobitou ochranu konkrétního svatého. Svatý se stává patronem a ochráncem dítěte. Jak dítě vyrostne, tak k němu může získat vztah. Může ho vzývat, a prosit svatého patrona o pomoc a ochranu ve všech životních situacích.¹⁵²

Také kodex kanonického práva zmiňuje důležitou věc ohledně výběru jména pro dítě:

---

¹⁴⁸ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 37.

¹⁴⁹ Srov. BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008, s. 170.

¹⁵⁰ Srov. Gn 17, 5

¹⁵¹ Iz 49, 1

¹⁵² Srov. FILIPEK A., *Liturgika*. Trnava: vydavatelství Dobrá kniha, 1997, s. 242.

„Rodiče, kmotři a farář dbají, aby se nedávalo jméno, které je cizí křesťanskému smýšlení.“¹⁵³

V dnešní době vybírají rodiče pro své dítě cizokrajná jména, aby byli moderní. Ale ne každé může být při křtu vhodné.

---

¹⁵³ *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, kán. 855.

5 SLUŽBY PŘI KŘTU

Když jsou všichni shromážděni při slavnostním křtu dítěte, tak každý ve shromáždění má konkrétní poslání – službu. Když si každý uvědomí, čím má přispět, tak všichni spolu prožijí liturgii, která každého přítomného naplní svou krásou a plností.

V této kapitole bych se chtěl věnovat právě těmto službám:

- Rodiče
- Kmotr
- Vysluhovatel
- Ministrant
- Farní obec
- Fotograf

5.1 RODIČE

Právě rodiče jsou prvními, kteří už před křtem, mají svému dítěti vydávat svědectví o víře a Bohu svým životem. Jelikož dítě o sobě nerozhoduje, přebírají rodiče na sebe povinnost, že ho budou vychovávat ve víře. Tak jak to při obřadu budou slibovat. Když je dítě větší, mají ho seznamovat s farním společenstvím, účastnit se farních událostí a spolu s ním se za něj modlit.

Při samotném obřadu křtu rodiče vykonávají tyto služby:

- a) veřejně žádají o křest dítěte,
- b) po knězi i oni žehnají svému dítěti znamením kříže na čele
- c) zřikají se satana a vyznávají víru
- d) přinášejí společně své dítě ke křestnímu prameni
- e) odpalují a drží rozžatou svíci

f) dostávají od kněze požehnání, které je zvlášť pro ně určeno¹⁵⁴

Když je dítě starší, tak v hodinách výuky náboženství rodičům pomáhá a doprovází kněz.

Je-li jeden z rodičů nekatolík a chce, aby dítě bylo pokřtěno, žádá se od něho, aby při žádosti o křest dal souhlas, že dítě bude vychovááno ve víře. Stává se také, že o křest žádají rodiče, kteří jsou nepokřtění, různého vyznání nebo nesezdání. V tomto případě se musí předem poradit s duchovním správcem nebo s knězem, který bude křtít.¹⁵⁵

5.2 KMOTR

Kmotr má být praktikující křesťan, který je pro dítě a rodiče oporou ve věcech víry. Také kmotr slibuje před knězem a farním společenstvím, že bude rodičům pomáhat vést dítě ve víře slovem i životem.

I na kmotra se vztahují podmínky pro tuto službu. Kodex kanonického práva zmiňuje tyto:

- aby byl ustanoven rodiči popřípadě knězem,
- musí být vhodný a musí mít svobodný úmysl tuto službu vykonávat,
- musí dovršit 16 let věku, popř. biskup může udělit výjimku,
- musí být katolík, biřmovaný a přijmout svaté přijímání,
- je-li sezdaný, má být v svátostném svazku,
- nesmí být stížen žádným kanonickým trestem,
- nesmí být otcem nebo matkou dítěte.¹⁵⁶

---

¹⁵⁴ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 19.

¹⁵⁵ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 21.

¹⁵⁶ Srov. *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, s. 399.

Kodex také určuje počet kmotrů:

*„Ke křtu se vezme buď jen jeden kmotr, nebo jen jedna kmotra nebo spolu kmotr a kmotra.“*¹⁵⁷

Kmotrovství je nedílnou součástí obřadu křtu, která vychází ze starobylého zvyku církve.

5.3 VYSLUHOVATEL

Křtít primárně může ten, komu je to svěřeno z povahy svěcení. Tím je biskup, kněz a jáhen.¹⁵⁸ Tito mají také povinnost připravit rodiče ke křtu. Je-li ve farnosti pastorační pomocník, může připravit rodiče i on s vědomím a pověřením kněze. Avšak doporučuje se s ním alespoň jedno setkání. Rodiče, však musí žádat o křest pouze kněze.

Po slavnostním křtu je také povinností kněze zapsat tuto událost do matriky pokřtěných. Údaje se doplní z žádosti o křest, kterou rodiče již odevzdali. Popřípadě se do matriky doplní jméno kmotra nebo kmotrů. Kněz také může dát rodičům upomínku na tento slavný den.

Církev myslí i na případy, kdy není kněz ani jáhen k dispozici. V případě nebezpečí nebo blížící se smrti dítěte může křtít každý člověk. Podmínkou je, aby měl úmysl konat, co koná církev. Důležité je, aby ten, kdo bude křtít, pronesl trinitární formuli: *„Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“*. Použije se při tom obyčejná, pramenitá voda. Je však vhodné, aby při takovém křtu byl alespoň jeden svědek. Kdyby dítě přežilo, tak se křest dokončí slavnostním obřadem v kostele. Je vhodné o takovém možnosti křtu poučit i zdravotní i

---

¹⁵⁷ *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, kán. 873.

¹⁵⁸ *Srov. Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994, kán. 861.

porodní sestry nebo lékaře. Právě ti mohou zasáhnout při rizikovém porodu v nebezpečí smrti dítěte.¹⁵⁹

5.4 MINISTRANT

Křestní obřad může proběhnout i bez přítomnosti ministranta, ale je-li přítomen, je pro kněze oporou. Je důležité, aby ministrant měl znalosti o průběhu obřadu. I pro všechny přítomné v kostele je to známkou, že farnost se zapojuje do liturgie, a kněz tam pak nemusí stát sám (opuštěný) před celým kostelem.

Knězi může držet knihu křestních obřadů, popřípadě listovat stránkami. Když se nikdo z přítomných v kostele nenajde, kdo by četl čtení nebo přímluvy, může se právě ministrant zapojit i lektorskou službou.

Křest beze mše bývá většinou o sobotách nebo nedělích odpoledne. Kněz má právě v tyto dny nejvíce aktivit. Není výjimkou, že v sobotu kněz stihne křest, svatbu i pohřeb. Přijíždí tak do kostela na poslední chvíli. Ministrant by měl v předstihu kostel odemknout a připravit vše potřebné k obřadu. Zapálit paškál, připravit křtitelnicí, nachystat konvičku na křest, roušky, oleje a připravit si čtení a přímluvy z křestních obřadů. Rodiče s příbuznými většinou přichází v předstihu ke kostelu. Je-li ministrant komunikativní, tak se může s rodiči a příbuznými přivítat a převzít si od nich křestní roušku a svíci, kterou připraví u křtitelnice. Může také odpovídat na jejich dotazy ohledně průběhu křtu. Zopakuje jim, co se bude dít, aby byli rodiče klidnější. Samozřejmě stále všichni čekají před kostelem a v případě špatného počasí pod kůrem.

Má-li kněz takového ministranta, tak může být klidný v případě zpoždění. Může se na něj spolehnout.

---

¹⁵⁹ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 24.

5.5 FARNÍ OBEC

Do farní obce patří všichni pokřtění, kteří se schází při bohoslužbách v kostele, a tvoří jedno společenství v Kristu Ježíši. Právě lid Boží, to je církev, tvoří toto společenství, které má nejen při křtu, ale i při jiných obřadech velmi důležitou úlohu.¹⁶⁰

Věřící z farnosti doprovázejí modlitbami rodinu i dítě, které patří do společenství. Mají jim být příkladem, oporou a pomoci radou i modlitbou. Bohužel občas se stává, že v kostele při obřadu je pouze kněz a rodiče s dítětem a kmotry.

Myslím si, že účast na různých obřadech ať už se jedná o křest, svatbu, pohřeb nebo obřady katechumenů má být pro každého pokřtěného povinností se zapojit.

5.6 FOTOGRAF

Tahle služba sice nepatří přímo do liturgie, ale při různých událostech, to znamená i při křtu je fotograf nejvíce na očích všech přítomných. Bohužel ze zkušeností jsem si všiml, že fotografují většinou samozvaní lidé, kteří vůbec nevědí, co se bude dít a kde. Svým někdy i agresivním fotografováním narušují liturgii a tím strhávají pozornost na sebe.

Toho si asi všiml i arcibiskup olomoucký Jan Graubner, a proto vydal „Kodex fotografa působícího při bohoslužbách“. V něm se dočteme o pravidlech, která musí fotograf dodržovat při bohoslužbách.

Před obřadem křtu je důležité, aby se fotograf předem představil knězi, který bude křtít. Ten fotografovi případně sdělí své požadavky, které je potřeba respektovat. Vhodné je také slušné oblečení a obuv, která nebude vyrušovat při přecházení. Fotografovat s bleskem je možné minimálně a na nastavený nejnižší

---

¹⁶⁰ Srov. STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005, s. 18.

výkon. V kostelích bývá většinou dost světla pro použitelné fotografie. Také fotoaparát musí být přepnut do tichého režimu, aby nerušil zvukovými efekty obřad. To samé platí i o mobilním telefonu. Velmi žádoucí je seznámení se samotným obřadem. Tam se fotograf dozví, kde se začíná a co bude následovat. Tak bude mít náhled a bude moci se připravit na další části obřadu bez zběsilého přebíhání sem a tam.¹⁶¹

Je potřeba si uvědomit, že důležitější než pořízené fotografie je obsah a náplň této překrásné liturgie. Fotografie se mohou smazat, zničit nebo nepovést, ale přijatý křest trvá navěky a spojuje nás s naším Pánem Ježíšem Kristem.

---

¹⁶¹ Srov. GRAUBNER J., „*Kodex fotografa působícího při bohoslužbách*“. In: ado.cz. Dostupné z: http://www.ado.cz/system/files/oldin/oldin_2016_06.pdf, [cit. 23.9.2018]

ZÁVĚR

Cílem moji práce je proniknout do hloubky obřadu křtu. Celý křestní obřad nezačíná a nekončí trojím poltím vodou, ale na přijetí této svátosti je potřeba se připravit, a to se týká rodičů i kmotrů. Dále po samotném obřadu teprve život s Bohem a v Bohu začíná. V případě křtu malého dítěte se před Bohem k tomu zavázali také rodiče s kmotry, že ho budou vést, doprovázet a svým životem ukazovat víru.

Pro mě bylo pročitání literatury velkým přínosem a hlubším poznáním o této svátosti. O historii a vývoji liturgie křtu je mnoho napsáno. Proto jsem se pokusil o syntézu. Při ministrování při křtu v naší farnosti vidím u sebe veliký rozdíl vnímání různých částí obřadu. Při mých počátcích v ministrování jsem viděl pouze průběh obřadu křtu povrchně. Nyní při hlubším poznání významu úkonů, gest, symbolů a služeb při obřadu člověk více proniká do tohoto tajemství Boží lásky a milosti, kterou nám Bůh dává.

Tato práce může být přínosem a doplněním i pro kněze, rodiče, kmotry i pro ty, kteří se chtějí více seznámit s tímto obřadem, kterým si jako děti prošly.

PRAMENY

- 1) *BIBLE: Písmo svaté Starého a Nového zákona* (včetně deuterokanonických kn.): Český ekumenický překlad. Praha: Česká biblická společnost, 1993.
- 2) II. VAT. KONCIL, Konstituce *Sacrosanctum Concilium*.
- 3) II. VAT. KONCIL, Dekret *Ad gentes*.
- 4) II. VAT. KONCIL, Konstituce *Lumen Gentium*.
- 5) *Misál na každý den liturgického roku*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003.
- 6) *Kodex kanonického práva*. Praha: Zvon, 1994
- 7) *Křestní obřady: křest dětí*. Praha: Sekretariát České liturgické komise, 1971.
- 8) *Pohřební obřady*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s Liturgickým institutem v Praze, 1999.
- 9) *Agenda provinciae ecclesiasticae Moraviae*. Olomouc, 1932
- 10) *Naděje na spásu pro děti, které umírají nepokřtěné / Mezinárodní teologická komise; [přeložil a úvodem opatřil Ctirad Václav Pospíšil]* Vyd. 1. Praha: Krystal OP, 2008.
- 11) *Dokumenty tridentského koncilu: latinský text a překlad do češtiny*. Vydání první. Přeložil Ignác Antonín HRDINA. Praha: Krystal OP, 2015.

LITERATURA

- 12) BERGER R., *Liturgický slovník*. Praha: Vyšehrad, 2008.
- 13) PODLAHA A., *Katolická liturgika*. Praha: Státní nakladatelství, 1930.
- 14) POKORNÝ L., *Obnovená liturgie*. Praha: Česká katolická charita, 1976.
- 15) FILIPEK A., *Liturgika*. Trnava: vydavatelství Dobrá kniha, 1997.
- 16) ADAM A., *Liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2008.
- 17) POLC J. V., *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981.

- 18) MATURKANIČ P., *Svátosti – Viditelná znamení neviditelné skutečnosti spásy*. Evropské vzdělávací centrum Praha, 2010.
- 19) KUNETKA F., *Úvod do liturgie svátostí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské vydavatelství, 2001.
- 20) *O svátostech, zpracováno dle Otta díl první*. Pro vnitřní potřebu posluchačů CMBF.
- 21) GIGLIONI P., *Svátosti Krista a církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996.
- 22) GRÜN A., *Křest*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.
- 23) POKORNÝ L., *Světlo svátostí a času*. Praha: Zvon, 1990.
- 24) CAMPATELLI M., *Křest – Každý den u pramenů nového života*. Olomouc: Refugium, 2010.
- 25) BOUŠE Z. B., *Malá katolická liturgika*. Praha: Vyšehrad, 2004.
- 26) BENEŠ J., *Malá liturgika*. Praha: Česká katolická charita, 1952.
- 27) STUDENÝ J., *Sedm svátostí*. Olomouc, 2005.
- 28) SCHMAUS, M.: *Sviatosti*, Řím, Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1981, str. 403

POUŽITÉ INTERNETOVÉ ZDROJE

- 29) NOVÁK Josef, ThDr., 2008. „*Didaché - Učení Pána, hláсанé národům dvanácti apoštolů*“. In: revue.theofil.cz. Dostupné z: <http://revue.theofil.cz/revue-clanek.php?clanek=338>, [cit. 24.8.2017]
- 30) MAREK Pavel, „*Zpěv a hudba při svátostech*“. In: varhany.org. Dostupné z: http://www.varhany.org/liturgie/l_lithudba04.html, [cit. 20.12.2017]
- 31) KUNETKA František, prof., 2007/4. „*Jednota iniciačních svátostí z hlediska liturgické teologie*“. In: teologicketexty.cz. Dostupné z: <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2007-4/Jednota-iniciacnich-svatosti-z-hlediska-liturgicke-teologie.html>, [cit. 31.8.2018]

- 32) GRAUBNER J., „*Kodex fotografa působícího při bohoslužbách*“.
In: ado.cz. Dostupné z:
http://www.ado.cz/system/files/oldin/oldin_2016_06.pdf, [cit. 23.9.2018]